

Preluarea textului (fie în formă tipărită – în ziare, reviste, foi parohiale – sau în formă electronică, pe blog-uri sau site-uri) este liberă, cu menționarea exactă a sursei citate. Pentru varianta în formă electronică se va prelua textul postat pe www.areopag.ro.

© Pentru prezenta ediție, Editura Areopag
www.areopag.ro

ISBN 978-606-8451-54-1

Colecția *Din temnițe spre Sinaxare*

Octav Anastasescu

**LÂNGĂ VALERIU GAFENCU,
SFÂNTUL ÎNCHISORILOR**

Volum coordonat de Danion Vasile

Carte apărută cu binecuvântarea
Înalt Preasfințitului Arhiepiscop
Justinian Chira
al Episcopiei Maramureșului
și Sătmarului

Editura Areopag
București, 2014

În loc de prefață:

Părintele Arsenie Papacioc:

„Aici a fost Biserica – în temniță”¹

Am fost invitat și rugat să îmi spun și eu părerea în legătură cu soluția de salvare - „înnoirea în Biserică” și sunt întrebat de unde să vină: din afară sau dinăuntru, de sus sau de jos?

Înnoirea să vină din toate părțile, să fie o înnoire interioară, trăire și răsuflare în Duhul lui Dumnezeu. Conștiința să fie nerațională, fără îndreptățire. Să plecăm la unirea cea mare de la cel mai micuț creștin român până la cel mai mare vlădică.

Nu este timp să facem procese care mai mult destramă valorile și unirea în Biserică. Pe cine să judecăm? La întrebarea tendențioasă: „Unde a fost Biserica?”, răspundem: în pușcării crunte, umilințe grozave, bătaii păgâne, insulte pline de venin.

Îi întrebăm și noi: dar ei până acum unde au fost?

---

¹ Din volumul *Scrisori către fiii mei duhovnicești*, Mănăstirea Derwent, Constanța, 2000 (n.ed.).

Putem condamna întreaga țară că a trăit sub rușinea unui tiran incompetent și îndrăcit? Cei care au avut harul deosebit să înfrunte dușmanul pe te miri unde și în felul lor au și merite pline de laudă. Sute și mii de preoți, călugări trăitori, frați de credință au purtat lanțuri grele, lanțuri bătute la nicovală, prin beciuri ascunse. Ne-au smuls bărbile și ne trăgeau de ele ca pe animale de căpăstru. Ne-au înfometat îngrozitor cu intenții de exterminare, ani nesfârșiți. Am fost aruncați în celule fără lumină (celule negre), în haine de pușcări-ași, murdare de puroi și sânge închegat și uscat scoartă pe ele. Ne-au cerut lepădări de Hristos și de sfinții Lui și nu ne-am lepădat, ferească Dumnezeu! O cât de mică amăgire nu am făcut, măcar că știam că trebuie să murim și mulți au murit.

Ne-au cerut aceste lepădări insistent și sistematic, izolați și băgați în congela-toare (camere frigorifice) ca să poată obține măcar un cuvânt împotriva învățaturii Domnului nostru Iisus Hristos. Și nu am cedat. Ne-au dat condamnări mari, ca tiranii cei mici să creadă cu adevărat că suntem mari criminali. Pe mine m-au condamnat la patruzeci de ani. M-a distrat acest abuz și nesocotință, dar m-a costat.

Aici a fost Biserica – în temniță. Aici unde erau mii de creștini care cereau întărire duhovnicească, dezlegări, întăriri și speranțe pe care le dădeam prin bătăi în perete (morse).

Am scăpat din închisori, cei care am mai scăpat, fericiți că am fost ajutați de bunul Dumnezeu să-L purtăm cu drag în suflete. Nu ne-a părăsit! Simțeam că stă îndurerat lângă noi, ca să înțelegem marea taină a crucii Lui. Ca să înțelegem rostul grozav al eliberării prin suferință pentru El. Și harul Lui ne-a ajutat să nădăjduim, să dăm un răspuns bun, cândva, la răspântia cea din urmă.

Am venit fără bărbi, fără carne pe noi, fără dinți, cu ochii ascunși în orbite, dar care străluceau încă. Am venit fără chip de clerici. Așa cum eram, am mers smeriți la superiorii noștri, fiindcă ei poartă harul harurilor, să ne blagoslovească pentru treabă la sfântul altar. Ei nu erau lepădați de Hristos pe nicio cât de mică fibră dogmatică.

Nu ne-am permis să îi judecăm, că de ce trăiesc și că au fost cum au fost, liberi.

Sfântul Apostol Petru s-a lepădat cu jurământ de Hristos, chiar când Îl privea. Dar Domnul Iisus Hristos, Care suferise, a înțeles marele proces al neputinței și cu

câtă gingășie l-a menajat și l-a iertat prin trei întrebări, întrebările iubirii, să poată paște mieluşei și oițele Lui! Petru, se înțelege, a rămas smerit toată viață, dar și-a făcut apostolia cu îndrăzneală, demnitate și putere.

Vlădicii noștri nu s-au lepădat nici formal, nici pe ascuns. Au procedat cu înțelepciune și nu le-a fost ușor și bisericile, aproape fără excepție, au fost pline până la refuz și s-au cununat și s-au botezat, pe ascuns, mii și mii de suflete.

Se observă că se vorbește cu împătımire. Noi nu suntem o instituție limitată de activitate. Noi suntem Biserica. Noi și toți aceștia, toți care vorbesc, suntem Biserica și se vede că îi interesează prea puțin unitatea acestei mari instituții sacre și spun, pentru că sunt liberi acum: „Unde a fost Biserica?”

Slujitori și mii și mii de credincioși au fost sub lacăte și cătușe grele, sub sârmă ghimpată și sub cel mai diavolesc dispreț și ură umană, fără semne de ieșire sau vreo mică ușurare, se părea că scrie deasupra acestor inferne negre: „Lăsați orice speranță voi, cei care intrați!”

Unii au fost aici, iar alții și-au dus zilele cum au putut, dar au pus râvnă să nu lipsească la slujbele bisericesti. Veneau la

hramurile mari și stăteau zile în șir, în coloane nesfârșite, ca să poată săruta sfintele moaște.

Aceștia se îngrămădeau la sfânta spovedanie și la sfânta împărtășanie și se rugau, noi suntem martori acestor sentimente, se rugau ca bunul Dumnezeu să libereze lumea și România de diavol.

Întreb ca un duhovnic: Aceștia care spun acum: „Unde a fost Biserica?” sunt oare spovediți și împărtășiți? Pentru că acolo erau creștinii, în biserici, la Sfintele Taine. Apoi să înțeleagă că ei fac parte din Biserică și neliniștea lor poate să aducă destrămare și răsturnare de valori.

Este nevoie de o mare unitate. Toate problemele și neregulile din Biserică le va judeca și rezolva Biserica cu harul ei, după rânduielele ei canonice și după îndemnul Sfântului Duh.

Nu proces de înnoire în scaune, ci un proces de conștiinciozitate adevărată pentru fiecare din noi, și cei care au fost comози și lipsiți de marea responsabilitate în calitatea ce o aveau, aceia se vor elimina singuri.

Că noi așa credem, că avântul unei înnoiri de conștiință a unității Bisericii, înnoire în fiecare inimă din noi, va repara ușor și sigur orice deviere.

Nu vă atingeți de ființa Bisericii! Vreți, adică, să spuneți despre anumiți oameni din Biserică? Aceasta este altceva, dar și așa nici cultura, nici armonia, nici jertfa, nici bunul simț și, mai ales, încleștarea în lupta cu puterile întunericului nu ne dau voie să fim slobozi și lipsiți de condescendență.

Nu este nimeni neprihănit și nu vom fi noi cei care vom (răs)plăti; numai Acela Care a împărțit talanții, El va cere fiecareia să dea socoteală la vreme.

Am îndrăznit să îmi spun părerea pentru că prea mult am fost singur, în suferințe, și prea mult doream să îmi văd frații de credință mici sau mari, să ne rugăm împreună și să ne întărim împreună, inimă la inimă și, îndreptățiți, să spunem pentru oricine: e greu să ocârmuiești lumea fără marea putere a iubirii.

***

„Imaginea pușcăriei mele – spune părintele, referindu-se la trăitorii de la Aiud – este alături de grupușorul acesta, în care m-am simțit foarte bine. Între noi era o mare unitate. Toți erau gata de moarte.

Pe oamenii aceștia, pe Gafencu, pe Trifan, pe Marian, pe ăștia toți, Maxim, Pascu, și ceilalți, pe toți i-aș sfinți (cano-

niza). Era, oare, unul mai bun decât celălalt?

Contează maniera în care primești suferința. Pe toți i-aș sfinți, pentru că au fost sinceri și pentru că nu au ezitat a se jertfi. Toți jertfeau. S-au dus cu toții, pe rând. Cu o bucurie greu de explicat, la proscomidie îi amintesc pe toți, ca pe niște luptători, alături de marii voievozi ai țării.”²

---

² Mărturie dată de părintele Arsenie Papacioc monahului Moise Iorgovan de la Mănăstirea Oașa, preluată din volumul *Sfântul închisorilor*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2007, pp. 45-46 (n.ed.).

În loc de introducere:

Valeriu Gafencu, sfântul închisorilor din România, a dat mărturie despre o arătare minunată a Maicii Domnului în închisoarea de la Târgu Ocna:

„În noaptea asta am privegheat. Așteptam să vină cântecul colindei mele. Doream să fie foarte frumos. Îl cântam în minte. Îl deslușeam din cerurile înalte din care cobora. Cam greu pentru mine, căci nu cunosc notele muzicale și trebuie s-o fac după ureche. Eram deci treaz, lucid și senin, când deodată am văzut că am în mână fotografia Setei (fata pe care o iubise). Uimit de întâmplare, am ridicat privirea și la capul patului meu am văzut-o pe Maica Domnului, îmbrăcată în alb, în picioare, vie, reală. Era fără Prunc. Prezența ei mi se părea materială. Maica Domnului era aievea lângă mine. Eram fericit. Uitasem totul. Timpul părea nesfârșit. Atunci Ea mi-a spus:

- Eu sunt dragostea ta! Să nu te temi. Să nu te îndoiești. Biruința va fi a Fiului meu. El a sfințit locul acesta acum pentru cele viitoare. Puterile întunericii cresc și încă vor mai înspăimânta lu-

mea, dar vor fi spulberate. Fiul meu aşteaptă pe oameni să se întoarcă la credinţă. Azi sunt mai cutezători fiii întunericului decât fiii luminii. Chiar de vi se va părea că nu mai e credinţă pe pământ, să ştiţi că totuşi izbăvirea va veni, dar ca prin foc şi prin pârjol. Lumea mai are de suferit. Aici însă e multă credinţă şi am venit să vă îmbărbătez. Îndrăzniţi, lumea e a lui Hristos!

Apoi Maica Domnului a dispărut şi am rămas copleşit de fericire. M-am uitat în mână, dar nu mai aveam nicio fotografie”³.

Pentru a înţelege măsura duhovnicească la care a ajuns Valeriu Gafencu ne este de folos şi mărturia unui alt fost deţinut politic, Radu Costandache:

„Am plecat în 1951 de la Târgu-Ocna. În februarie 1952, pe când mă aflam închis la Făgăraş, am avut un vis. Eram la Târgu-Ocna, într-una din curţile de plimbare, împreună cu alţi deţinuţi. Vine cineva din cealaltă curte şi ne spune: «A murit Valeriu Gafencu!». Ne-am oprit din plimbare şi am mers dincolo.

---

³ Ioan Ianolide, *Întoarcerea la Hristos – Document pentru o lume nouă*, Editura Christiana, Bucureşti, p. 180 (n.red.).

Toată lumea era adunată în fața spitalului. Tocmai îl scoteau pe Valeriu Gafencu, mort, pe o targă pe care au așezat-o în curte, lângă o grădiniță cu flori. Toți cântau *Sfinte Dumnezeule, Sfinte tere, Sfinte fără de moarte miluiește-ne pe noi*. Era o atmosferă deosebită, cutremurătoare.

Dintr-o dată parcă targa s-a transformat într-un tron de lumină neobișnuită, cum nu mai văzusem. Pe tron ședea Valeriu, viu, cu mâinile sprijinite pe rezemătoarele tronului și cu o figură plină de lumină. Tot tronul a fost cuprins de un nor roz, foarte luminos. Valeriu în întregime era o lumină. Fața parcă-i ardea și era foarte zâmbitor. Cu tot cu tron se ridica încet în sus. Se uita în jos la noi și ne făcea semn cu mâinile. Ne-am uitat în sus până când, tot ridicându-se, nu s-a mai văzut decât o lumină care încet a dispărut și ea. Ne-am risipit îngândurați. Mai târziu, aveam să aflu că Valeriu murise în ziua în care am avut visul”⁴.

***

---

⁴ Radu Costandache, în documentarul de televiziune *Noaptea pătimirilor*, episodul dedicat lui Valeriu Gafencu din volumul *Sfântul închisorilor*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2007, p. 200 (n.ed.).

Una dintre cele mai impresionante mărturii despre minunile făcute de Valeriu Gafencu îi aparține lui Octavian Anastasescu:

„Bolnav de TBC, pe la începutul lunii mai 1951, – povestește Octavian Anastasescu – am ajuns la Târgu-Ocna. În cele trei luni și jumătate cât am stat în această închisoare l-am cunoscut pe Valeriu Gafencu. Fusesem prevenit de ceilalți că este un sfânt în viață. Lucrul acesta l-am simțit și îl mărturisesc și eu. Din mai multe întâmplări deosebite trăite în preajma lui, o să mă opresc doar la câteva.

În discuțiile pe care le-am purtat, mi-a vorbit adesea și m-a îndemnat să spun rugăciunea lui Iisus. M-a sfătuit să fac această rugăciune folosind o anumită tehnică; cu mâna pe puls, fiecare bătaie trebuia însoțită cu un cuvânt al rugăciunii. Mă străduiam și eu să spun rugăciunea în timpul în care stăteam întins pe pat și nu aveam altă ocupație. Când ne întâlneam, Valeriu mă întreba despre rugăciune. Îi spuneam că mă silesc, dar cu toată străduința mea nu am ajuns să spun rugăciunea așa cum trebuie, adică cu inima.

- Fii atent, mi-a spus el, va veni un moment în viața ta când, fără să provoci

inima, ea va cânta singură rugăciunea și tu o vei auzi.

Aceste cuvinte ale lui, pe care nu le-am prea luat în seamă, au fost o adevărată profeție. După eliberarea din închisoare, mi s-a stabilit domiciliu obligatoriu. Nu aveam voie să ies din perimetrul stabilit de Securitate. Într-o zi nu am mai ținut cont de această interdicție și m-am dus să vizitez un prieten. Când m-am întors acasă, am găsit-o pe mama îngrijorată. Securitatea mă căutase și, cum nu m-au găsit, l-au luat pe tata, lăsând vorbă să mă prezint a doua zi la ei. A doua zi m-am dus la Securitate. M-au băgat într-un fost garaj, transformat într-un fel de sală de ședințe. Apare o haită de vreo 5-6 securiști, se așează și încep întrebările de rutină. În timp ce le răspundeam, s-a petrecut un lucru deosebit. Parcă am fost învăluit într-un fel de sferă luminoasă. Am simțit un parfum ceresc, ceva ce nu se poate descrie în cuvinte. În timpul acesta îmi auzeam inima cântând rugăciunea: «Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul». Mă simțeam foarte ușor, ca și cum legile gravitației fuseseră suspendate. Securiștii nu-și dădeau seama ce se petrecea cu mine și continuau să-mi pună întrebări. Intere-

sant e faptul că auzeam că mi se pun întrebări, dar nu înțelegeam ce mi se spune. De asemenea, îmi auzeam vocea răspunzându-le, fără să știu ce spun. Starea aceasta deosebită a durat trei, poate chiar patru ore. La un moment dat, unul dintre ei a spus:

- Să lăsăm asta!

În momentul acela, starea a dispărut și lucrurile au reintrat în normal. Securității au plecat. La anchetarea mea asista-se și un plutonier, însărcinat cu paza. Rămăși singuri, pe când ieșeam din cameră mi-a spus:

- Șefule, dacă în România ar exista numai o mie de inși ca dumneata, praful s-ar alege de Securitate!

Ce întrebări au putut să-mi pună? Ce am răspuns eu? Nu știu. Mi-am amintit cum Hristos spunea apostolilor să nu se îngrijoreze când vor fi duși la regi și împărați, pentru că li se va da cuvânt căruia nimeni nu va putea să-i stea împotrivă. Mi-am amintit, de asemenea, că Valeriu îmi proorocise despre momentul acesta atunci când mi-a spus că îmi voi auzi inima cântând rugăciunea lui Iisus.

Despre darul înainte-vederii pe care îl avea îmi dădusem seama și din alte situații. Odată, de Înviere, eram la el în ca-

meră. El stătea întins pe pat, iar eu priveam șirul de lumini al credincioșilor care coborau cu lumânările aprinse de la schitul de pe Măgura. Din patul său, Valeriu nu avea cum să vadă acest spectacol și eu îi povesteam ce văd. La un moment dat, m-am oprit. Atunci, privind în ochii mei, a început să-mi descrie el în continuare ceea ce vedeam.

- Ia uite, acum au ajuns la o serpentină, acum fac un ocol.

Stând în pat și uitându-se la mine, îmi descria cu exactitate tabloul acesta al creștinilor care se întorceau cu lumânările aprinse de la schit. Lucrul acesta m-a impresionat deosebit. Dar nu a fost numai asta.

Într-o zi i-am povestit ceea ce visasem cu o noapte înainte. Visul acesta era o repetare a unuia mai vechi, de înainte de arestare. Cu o noapte înainte de a fi arestat, m-am visat într-o biserică. Am petrecut mai mult timp uitându-mă la picturile de pe pereți. Am încercat apoi să ies din biserică. Am dat ocol bisericii pe dinăuntru, căutând să ies, dar nu am găsit nicio ușă. Tot încercând să ies fără succes, m-am trezit. Dimineața i-am povestit mamei visul.

- Asta-i închisoare, mamă! – spune ea.

În noaptea următoare, pe la miezul nopții, am fost arestat. La Târgu-Ocna visul s-a repetat. Se făcea că eram în aceeași biserică, i-am recunoscut picturile. Încercam iarăși să ies din biserică. De data asta am reușit. Nu știam cum să înțeleg visul. Semne de eliberare nu se întrezăreau deloc, ba, mai mult, îmi ajunsese la urechi un zvon că în zilele următoare urma să fiu mutat cu cei care veniseră de la Pitești și care încercau să înceapă reeducarea aici, la Târgu-Ocna. Perspectiva aceasta mă îngrozea pur și simplu. Mă gândeam chiar la sinucidere. Îngrijorat, i-am povestit lui Valeriu visul și i-am vorbit de temerile mele legate de posibilitatea de a fi mutat în cameră cu reeducații.

- Nu-ți fie teamă, frate Octaviane! Mâine vei fi eliberat.

Am rămas siderat. M-am uitat la el, crezând că delirează din cauza temperaturii. Nu aveam niciun semn care să mă facă să sper că voi fi eliberat.

- Nu te mira, mâine vei fi eliberat! - a repetat el.

Chiar așa s-a întâmplat. A doua zi a intrat în cameră un căpitan de Securitate și a întrebat:

- Care ești, bă, Anastasescu? Fă-ți bagajul!

M-au dus la Bacău, de unde în aceeași zi – așa cum a spus Valeriu – am fost eliberat”⁵.

***

Mărturia de mai sus, apărută în volumul *Sfântul închisorilor*, este o mărturie aparte. Pentru că, deși în majoritatea relatărilor despre minuni făcute de sfinți cei care au *beneficiat* de ele sunt oameni obișnuiți, Octavian Anastasescu este un om ieșit din comun – și lucrul acesta se poate vedea și din experiența mistică pe care a trăit-o în ancheta în care inima sa a început să cânte rugăciunea lui Iisus.

Una dintre cele mai clare dovezi ale faptului că acest om a căutat și caută să meargă pe calea smereniei este și faptul că, de atâția ani, nu a considerat că este cazul să își scrie memoriile, să își facă publice suferințele și durerile prin care a trecut. Am cunoscut mai mulți oameni care mi-au vorbit despre smerenie, dar Octavian Anastasescu este un om care trăiește cu adevărat smerenia.

---

⁵ Mărturie dată de Octavian Anastasescu monahului Moise Iorgovan de la Mănăstirea Oașa în februarie 2006, preluată din volumul *Sfântul închisorilor*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2007, pp. 164-167 (n.ed.).

Este un om care în anul 1947 a intrat primul la Facultatea de Filozofie, dar care se consideră nevrednic să fie băgat în seamă: „Eu nu fost printre vârfuri, eu nu am fost cu elita, eu am fost cu mulțimea.”

Mi-a fost greu să îl conving să vorbească despre trecutul său. Mai mult chiar, nici măcar soției sale nu i-a spus multe lucruri din viața sa de închisoare. După primul interviu pe care i l-am luat, soția sa a mărturisit: „Vai, dar eu nu știam până acum trei sferturi din ce v-a spus azi.”

El ar fi vrut să îmi vorbească doar despre Sfântul Valeriu Gafencu pe care, așa cum spune, „l-am canonizat în inima mea”. Dar m-am gândit că un om care a trăit experiențe atât de deosebite lângă sfântul închisorilor nu are cum să nu ai-bă, la rândul său, o poveste deosebită.

În această carte apar fragmente din interviurile pe care i le-am luat lui Octavian Anastasescu. (Am considerat că nu este necesar să tipăresc și întrebările care i-au fost puse. În forma tipărită, textul seamănă mai degrabă a jurnal.) După ele am anexat și câteva materiale despre Valeriu Gafencu, iar la *Acatistul Noului Mucenic Valeriu Gafencu, sfântul închisorilor* (preluat din revista *Atitudini*, nr.

3/2008, pp. 86-98. În revistă, acatistul este precedat de un cuvânt al părintelui Justin Pârvu: „Fratele nostru, mărturisitorul Valeriu Gafencu, vibrează în sufletele noastre de aproape 60 de ani, de când el a fost martirizat pentru Hristos și s-a arătat cu adevărat unul din apărătorii și mărturisitorii vieții noastre creștine strămoșești. M-aș bucura ca acest imn acatist, închinat martirului nostru Valeriu Gafencu, să fie pe buzele și în inimile tuturor românilor care vor să-și dea viața pentru Hristos și aproapele lor. Domnul să vă primească rugăciunea și să vi-l trimită pe acest mărturisitor al Ortodoxiei românești ocrotitor neadormit în fața ispitelor acestui veac.”)

***

L-am cunoscut pe Octavian Anastasescu la o conferință despre sfinții închisorilor pe care am ținut-o la Ploiești. Atunci, el a vrut să vorbească despre ajutorul primit de la Valeriu Gafencu. Era prima oară când auzeam un fost socialist vorbind despre sfântul închisorilor. Mi-am dat seama că o astfel de mărturie poate avea un impact mult mai mare decât al foștilor legionari, care pot fi acuzați (cum a fost acuzat și părintele Arsenie Papacioc) că fac reclamă unuia de-a lor.

Nu mă așteptam ca după această întâlnire să am bucuria de a mă număra între prietenii săi. Mai mult chiar, prietenii mei Ciprian Voicilă și Sergiu Ciocârlan, alți doi scriitori interesați de fenomenul concentraționar, au avut și ei bucuria de a intra în grupul *apropiaților* lui Octav (Ciprian Voicilă ajutându-mă chiar la realizarea unuia dintre interviuri). Am rămas impresionată de căldura sufletească a acestui om, de modul în care știe să se apropie de ceilalți.

Mi-aș dori ca tinerii din România să înțeleagă că din ce în ce mai sunt puțini supraviețuitori ai temnițelor comuniste de a căror mărturie se pot folosi. Cred că ar fi de mare folos ca Octavian Anastasescu să își asume crucea de a vorbi în cât mai multe conferințe despre Valeriu Gafencu și despre lucrarea lui Dumnezeu în închisorile comuniste. Și sper ca, pe viitor, să aibă puterea de a da o mărturie mai amplă, într-o carte în care să vorbească nu doar despre experiența sa din închisorile prin care a trecut, ci și despre modul în care a înțeles că trebuie dusă viața creștină în mijlocul lumii...

Danion Vasile

Lângă Valeriu Gafencu

Octav Anastasescu

Datoria mea față de Valeriu Gafencu este atât de mare, încât trebuie să spun cuiva cine a fost el pentru mine, și că nu-mi pare rău de atâta suferință pe care am îndurat-o timp de un an și trei luni, trecând nu prin multe închisori și netrecând nici prin suferințele prin care au trecut alții...

Am împrumutat o carte de la femeia de la pangar, de la noi, de la Biserica Sfântul Nicolae din Ploiești: *Amintiri din mlaștina disperării*, de Dumitru Bordeianu... Știam de ea. Dar sufletul meu, acuma, nu că e rebegit, șubrezit, dar nu mai e capabil să fie chemat să afle ce s-a întâmplat și altora. Mi-a dat acea femeie o carte pe care n-am terminat-o nici acuma, de vreo două luni de zile. Prin ce au trecut ăia și prin ce am trecut eu – deși eu îmi dau seama că cele prin care am trecut au fost lucruri grele! Dar când iau cunoștință – și sunt sigur că Bordeianu și alții n-au îndrăznit să spună tot, tot, tot, de teamă de a nu fi pierduți! – nu pot să citesc mai mult de zece pagini... și dau cartea la o parte, și citesc altceva...

Maica Domnului pentru mine este o adevărată mamă. Nu pot să spun nici a doua mamă, nici prima mamă... Ci o adevărată mamă. M-a ajutat, mai ales în pușcărie, în mod discret, dar de-o discreție nemaipomenită. După un timp și răstimp, îmi aduceam aminte, și ziceam: „Numai ea a fost!” Aveam niște semne. Nu știi cât de mult mă va ajuta în ultima clipă a vieții. Cred că mă va ajuta în mod tot discret. Dar nu știu dacă o să mai îmi dau seama dacă ea a fost sau nu.

Atâta liniște se așază în sufletul meu când mă gândesc la ea, că parcă sunt alt om. Și păcate... ehe, am cu ghiotura. Nenorocirea mea este că mi-a fost dat să le conștientizez. Sunt unii care trec pe lângă ele. Totuși, nu știu dacă aș putea să număr până la cinci păcate pe care le-am făcut împotriva oamenilor, a semenilor. N-am avut acest îndemn să fac rău. Deși tainele cu ton bisericesc – „iubește-i pe cel ce te blestemă, binecuvântează...” – le-am aflat târziu. Dar mi-am dat seama că ele au lucrat în mod cu totul și cu totul discret. Eu dictonul *meden ağan* al lui Protagoras – „nimic prea mult”, tot ce este prea mult strică – l-am avut din naș-

tere, de la mama; semăn foarte mult cu mama.

Am avut un mare protector, un mare ocrotitor: pe Maica Domnului. De la mama, de când eram mic, tot am avut eu impresia că cineva, la necaz, mă trage de păr în sus și mă scoate din consecințele necazului. Am fost, atât în timpul detenției cât și după, în situații în care nu știu cum altcineva ar fi făcut față, însă eu, în chip minunat, uimitor, de necrezut – aveam o inspirație care mă scotea din necaz. Situații de felul ăsta au fost prea multe, care au intrat în neobservare, în uitare.

***

Am luat cunoștință întâmplător, citind, de o expresie franțuzească: „Nu vorbești, ci rostești ca și cum cineva ți-ar șopti la ureche.”

La anchetă îmi spunea uneori tainic cineva ce să răspund. Nu auzeam o voce. Ceva aproape mistic... îmi veneau idei pe care în stare de limpezime a minții, de neatingere a situației mele prin înfricoșare, prin alte metode, nu le aveam – desul ca să-mi dau seama că cineva lucrează lângă mine. De lucrul acesta am fost foarte convins, întrucât s-a repetat de foarte multe ori.

***

M-am născut în anul 1928, în luna noiembrie, ziua 28. Când a murit Friedrich Engels. În clasa întâi, a doua, a treia, eram copil de altar, cât am fost la Moreni. Eu am avut un sfânt protector care m-a ajutat de mic copil. Eu ieșeam cu părintele Nicu Popescu, cu lumânarea, îmbrăcat în veșmântul acela. Toți clienții lui tata – tata a fost croitor – nu mă întrebau: „Ce face mama?”, mă întrebau: „Ce face popa?”

***

N-am fost legionar. Securitatea a avut îndrăzneala să-mi spună: „Bă, tot comportamentul tău este comportament de legionar!” Pentru felul meu de a fi, de a mă purta cu oamenii. Dar mi-au zis: „Te-am căutat din clasa întâi de liceu: nici urmă de legionar! Tu ești socialist, bă! Și ești mai periculos decât toți legionarii, pentru noi, că ne cunoști teoriile!” Am apucat să le cunosc intențiile lor – ce urmăresc, de ce sunt în stare. Am spus: socialist sunt din clasa întâi de liceu, adică dinainte de a deveni elev la liceul militar. Dar fără să știu ce e aia socialism. În fața sărăciei, a omului sărac, mă copleșesc niște sentimente dureroase. Nu pot să suport un om sărac lângă mine. O parte din rugăciunea mea de seară, de fiecare seară,

este: „Doamne, ajută-mă, ca să pot să ajut!” Deși am fost neiubitor de bani, Îi mulțumesc lui Dumnezeu că nu mi-a lipsit nimic din ceea ce aveam nevoie. În rugăciunea mea de seară există această vorbire: „Doamne, dă-mi mie ce știi Tu că-mi trebuie, cât îmi trebuie, și când îmi trebuie, și nu mai am nevoie de nimic.” N-am invidiat pe oamenii care au bani... În schimb, i-am compătimit pe cei săraci. Mama mea, cunoscându-mă, pentru că eram fiul ei, mi-a spus: „Mamă, nu-ți face pomană cu toți, că nu toți merită să fie ajutați... Mulți sunt înșelători...” Ei, dar nu pot să mă las de învățătura, de *ordinul* pe care l-a dat un necunoscut care spune: „O mână-ntinsă în fața mea și care cere ajutor este ca o barieră peste care nu pot să trec.” Lucru mare spus...

***

Eu sunt socialist de pe vremea când am dat examen la Liceul militar Mănăstirea Dealu, liceu de elită, în anul 1939. Vreo 600 de candidați pe 30 de locuri. Și am dat examen și am obținut media 7,13. Intrați – 30 de inși. Ultimii zece aveau media 5,00, iar media mea de 7,13 se încadra cam pe locul 15-16.

Eram în Moreni. Și primim o scrisoare: „Domnule Anastasescu” – se adresau

tatălui meu – „vă felicităm pentru rezultatul obținut de fiul dumneavoastră la examenul de admitere în Liceul militar Mănăstirea Dealu, însă, datorită situației sociale pe care o aveți, fiul dumneavoastră nu poate să se încadreze între fiii de elită ai țării” – ofițeri superiori, miniștri, bogați, oameni de elită.

Tata s-a dus la învățătorul meu, care era și directorul Școlii de aplicație la Ploiești – am făcut clasa a IV-a la Ploiești, Borcea Vasile îl chema. Și în 24 de ore, tata, care era croitor, i-a făcut un costum de haine, i-a cumpărat pantofi, pălărie, l-a îmbrăcat elegant... Învățătorul a zis: „Nea Mitică, mergem la Armand Călinescu!” Și l-a luat pe tata și s-au dus la Armand Călinescu.

Au fost primiți în cinci minute de secretară. Și-i povestește tot, îi arată scrisoarea. Și Armand Călinescu îi ordonă secretarei să-i facă legătura telefonică cu Comisia de admitere la Liceul Militar, care se întrunea la Mihai Viteazul, în București. A obținut imediat legătura și vorbește cu președintele comisiei, profesorul de geografie Pavelescu. Îmi povestea Borcea că, atunci când era acolo: „Nea Mitică își strânsese pălăria la subraț așa de tare că, dacă avea o cioară, o omora...”

Apăruse în ziar, în ziua aceea, numele celor reușiți. Și Anastasescu nu era! Și-i arată învățătorul lui Armand Călinescu, și zice: „Ia uite, domnule! A obținut media 7,13. Uite coala zece înși cu media 5,00 și băiatul ăsta nu-i primit - și uite din ce motiv: că face parte dintr-o categorie socială inferioară și că nu e cazul să ne stricăm noi treburile aici, la Mănăstirea Dealu...” Deși erau acolo și câțiva fii de țărani, dar simbolic, ca să arate că ei îndeplinesc porunca lui Nicolae Filipescu (una din marile figuri ale României, în legătură cu intrarea României în război alături de Franța... împotriva Germaniei) de a întinde o mână fiilor de țărani.

El s-a luptat foarte mult să ridice o generație de tineri crescuți în frica lui Dumnezeu și numai a lui Dumnezeu. Așa era scris pe frontispiciul lui: „Din acest liceu, de la Mănăstirea Dealu, vor ieși numai puii de lei paralei crescuți în frica lui Dumnezeu și numai a lui Dumnezeu”.

Și Armand Călinescu, pe un ton plin de vehemență și de revoltă chiar, a zis: „Imediat în ziarul de mâine să apară că, pe lângă cei anunțați în ziarul de azi, a fost admis candidatul Anastasescu Silvestru Octavian!” Și, într-adevăr, am cumpărat *Universul*, și scria acolo: „Adaos la

lista celor înscriși în liceu”. Scrisoarea aceea cu „Fiul dumneavoastră nu poate face parte din fiii de elită” m-a făcut să fiu socialist, fără să știu la început ce e aia. După aia mi-am dat seama. Tata n-a fost un om bogat, dar a putut să crească cinci copii, din care trei au murit de tineri. Era un meseriaș excelent! Veneau la el ploieșteni... toți cocoșații, toți crăcănații veneau și-și făceau croiala în stofă la tata. Două clase primare avea și el. Că frate-său mai mare – Vasile îl chema – zice: „Băi, tu vrei să ai, ca mine, patru clase primare? Tu ești mai mic ca mine!” Și l-a scos de la școală și l-a băgat ucenic la croitorie. Și tata s-a făcut croitor – un croitor talentat.

Bineînțeles că în clasele întâi și a doua eram văzut de colegii mei – printre care era și Mihai, băiatul lui Ionel Moța, și nepotul generalului Macici, fostul comandant al cavaleriei, și fiul lui George Brătianu, un nebun care a murit în echipa exploratorului francez Jacques Cousteau... Mai erau Constantin Bălan, fiul administratorului palatului regal, Bălan... și mai erau mulți așa... dar erau și alții, în special din Târgoviște. Marea majoritate dintre ei erau franțuziți de guvernante, de chestii... Franceză de asta, *de bloc*... Și am

început să învăț și eu. În clasa a treia a început latina. Toți, marea majoritate – boacănă! Ei, atât de mult am iubit eu limba asta...

Prin o mie nouă sute optzeci și nu știu cât, când se aniversau nu știu câți ani de la înființarea Liceului militar... cred că era în 1982... eram mulți, din toate generațiile, adunați la mănăstire, la monument. Profesorul meu de latină – Dumnezeu să-l odihnească! -, Victor Brânduș, a luat cuvântul. Și m-a văzut prin mulțime, m-a recunoscut după atâția ani, și a zis: „Mă bucur că printre dumneavoastră îl văd și pe cel mai bun elev al meu din toate clasele: Octavianus Anastasescu!” Ei, vă dați seama ce emoție – pe care n-am primit-o cu dragoste, pentru că toți se uitau la mine... Dar, nu mi-a plăcut, dom'le, să fiu într-o stare de triumf personal față de alții! Nu!

Sunt foarte mulți care nu au făcut închisoare și care sunt mai valoroși decât mulți care au făcut închisoare și s-au dovedit nevaloroși. Iată alt paradox! Tare mult mi-a plăcut discreția – nu și ascunderea propriu-zisă, ascunderea de alții – nu! Discreția! Asta e altceva. Discreția e altceva decât ascunderea. Discreția este, după mine, un dar de la Dumnezeu, de a

te comporta în așa fel încât să știi tu despre tine mai mult decât să știe alții despre tine. Mie mi-a plăcut omul-masă: acolo unde e grămada, acolo să fiu și eu.

Și am avut profesori care nu mă înghițeau, cum a fost, de exemplu, locotenentul-colonel Cernescu, de științe naturale, care a avut impresia că eu i-am pus pioane pe scaun – de fapt i le-a pus Danilovici. Dar el m-a văzut pe mine uitându-mă pe scări, când el urca spre clasă, la Predeal – unde se mutase liceul în 1940, după cutremur... Se făcuse la cutremur mănăstirea praf... dar a fost o disciplină extraordinară, că nimeni n-a pățit nimic, deși se dărâmasese tot... pe dealul ăla, acolo, s-a zguduit...

***

Mama mea era o credincioasă foarte discretă. Nu arăta față de nimeni asta... Îl suporta pe omul păcătos, răul care i se făcea... Făcuse doar două clase primare, atât. Tata era mai puțin credincios, dar fără să fie un necredincios.

Auzisem că vreo cinci-șase inși din grupul nostru anticomunist fuseseră arestați. Dar eu, care eram inițiatorul acestei acțiuni, soldată cu insucces total, nu fuseseam încă arestat...

Știu că i-am povestit mamei un vis. În noaptea de 5 spre 6 august 1949, m-am visat că am intrat într-o biserică. Și am luat-o de la primul sfânt, de la prima pictură de pe dreapta, am luat și-am făcut înconjurul bisericii și-am memorat toți sfinții de pe pereți.

Vizitând eu biserica așa, de-a lungul, am dat să ies. Când să ies, ușile erau închise. N-am putut să ies. Și m-am trezit, și i-am povestit mamei visul meu. „Aoleu... ducă-se pe pustii, maică! Asta-i pușcărie!” Mama nu știa nimica de mine, ce și cum făceam cu grupul meu. Visul a fost între 5 și 6 august. În noaptea dinspre 6 spre 7 august a anului '49, când am fost arestat, mi-am adus aminte de vorba mamei: „Asta-i pușcărie, mamă”...

În noaptea de 6 spre 7 august 1949, când aveam 21 de ani neîmpliniți, aud un zgomot în ușa de la gangul casei – eram atât de sigur că în noaptea aceea mă va aresta, că deși era 1.00 noaptea, eram îmbrăcat. Am avut această presimțire.

***

Mi-a plăcut să mă jertfesc pentru semenii. De asta am ajuns să primesc, la Curtea marțială, categorisirea de om ostil Uniunii Sovietice, acuzat de uneltire împotriva ordinii sociale de stat, socialiste.

Făceam parte dintr-un grup de tineri care ne puseserăm în gând să confecționăm un aparat de radio-transmisie și să anunțăm în străinătate ce se întâmplă în România. Dar între noi securitatea a băgat un agent, pe nume Victor Niculescu – care a murit, având pe suflet cel puțin 600 de ploieșteni băgați în pușcărie din fărădelegile lui. Noi n-am avut un plan de acțiune concret – ce să facem, cum să facem, pe ce ne bazăm. Eram doar niște revoltăți împotriva comunismului. Eram din diferite categorii. Majoritatea elevi. Și am avut în mijlocul nostru un grec, Ion Antonio, fost marinar, care a fost băgat, împlântat în organizația noastră.

Când grupul meu a fost prins, a fost băgat într-o încăpere, nu pot să-i spun celulă. Eram toți, împreună și cu alții, din alte organizații, dar mai puțini; marea majoritate o formau cei din grupul meu.

Când grupul nostru a fost prins, grecul, ca să dea de treabă securității, organizează o evadare. Eu, care eram sceptic în materia asta, primesc de la un băiat foarte bun, dar foarte credul, Gaftoi George, vestea: „Unchiule” – nimeni nu-mi spunea pe nume. Mi se spunea așa pentru că aveam un nepot de verișoară de-al doilea, Bădicioiu Ilie – unul dintre primii

turnători ai mei după eliberare. Și organizează grecul o evadare. Și vine Gaftoi la mine și-mi spune: „Unchiule, la noapte evadăm!” „Ce faceți, mă?” „Evadăm.” „Și unde mergeți?” Zice: „Ne așteaptă două autobuze la capătul străzii” Eu mi-am dat seama imediat că e o cursă. Zic: „Dar de unde? Cine ți-a spus?” „Antonio.” Eu aveam dubii serioase asupra grecului. Și zice: „Tu, ca să vadă toți, că după tine au să se ia toți, vii și dai gratiile la o parte.” „Păi, cum să le dai, mă?” Zice: „Deja s-a umblat la ele.” „Adică, cum?” Zice: „Un om a ieșit așa și a plecat.” Zic: „Când? Cine a făcut asta?” Zice: „Păi, cutare.” Zic: „Bine, mă.” Erau toți îmbrăcați. În spatele meu – eu stăteam într-un pat mai sus și sub mine era un țigan, pus anume să audă ce se vorbește. M-am prins că e o cursă. Și mă dau jos din pat, mă duc la gratii, pun mâna pe una și văd că se mișcă. Zic: „Aici este teatru!” M-am dus repede, am luat un ciorap, am șters locul unde am pus mâna, să nu rămână amprente – eram dibaci de mic – și stau și mă uit: nici țipenie de gardian. Mă uit sus, acolo, unde era turelă de asta – nimic! Când am văzut, am zis: „Aici e școală mare!” Mă duc la țigan, îi dau pătura de pe cap și-ncep să-i dau în cap. Și a înce-

put țiganul să urle: „Au! Au! Mă omoară!” Doar, doar, o să vină vreun paznic... Ni-mic, nimeni, deși de obicei, când se auzea un zgomot, gata, veneau imediat. Și, dă-i bătaie țiganului! Și-am ordonat să nu plece nimeni: „Toată lumea se dezbracă și intră în pat!” Toți au executat ordinul – eu eram doar absolvent de liceu militar, dar știam să dau ordine.

A doua zi, vine gardianul șef. Zice: „Ce s-a întâmplat aici?” Și țiganul a început: „M-a bătut ăsta de sus!” „Și de ce l-ai bătut, mă?” „Mi-a furat medicamentele.” De unde medicamente, acolo? Doar doi inși primeau medicamente acolo: unul, Dupont, și unul, Vulcănescu, care era nepotul lui Mircea Vulcănescu. Aștia doi primeau prin cineva vitamine, chestii... „I-ai furat medicamentele, mă?” „Ce medicamente?” Și mi-a dat ăla o palmă!... Și s-a terminat bâlciul. Gaftoi vine la mine: „Unchiule, n-ai făcut ce trebuia. Trebuia să ne lași să evadăm.” „Mă, nenorocitul, nu mai era unul în viață!” Și să vă spun de ce. Când am plecat de la penitenciarul din Ploiești spre Brașov, unde trebuia să fim judecați de Curtea marțială, același Gaftoi vine la mine și-mi spune: „Unchiule, la Timiș o să oprească mașina, ca să ne facem nevoile.” Zic: „Dar de unde știi tu,

mă, că la Timiș?” „Același Antonio, împreună cu unul, Murgoci, știu că o să oprească mașina la Timiș. Unchiule, cu Timișul, cu chestii... când ai să spui tu: «Fuga!», atunci ne răspândim.”

Am căutat să fiu ultimul. Toți ostașii care însoțeau camionul erau cu arma pregătită. Și un locotenent major, unul, Simion, stătea și ne privea. Am ținut să ies ultimul. Nici n-am coborât din camion și am zis – toți erau informați că trebuie să evadeze, toți! Se dusesse vestea. Am strigat: „Toată lumea în mașină!” Știți cum s-au năpustit să intre în mașină? Ca nebunii, domnule! În firea lor, în instinctul lor, știau cam ce-i așteaptă. Ce mi-a zis ăsta, George Gaftoi, la Brașov? „Unchiule, toată lumea a avut încredere în tine, dar, uite ce ne-ai făcut! Eram liberi acum!” „Liberi în cer, mă!”

După ce am ieșit din pușcărie, eram pe Strada Franceză, aud o voce: „Domnu’ Anastasescu! Domnu’ Anastasescu!” Domnul – nu tovarășul. Mă întorc. Cine era în spatele meu și fugea? Simion, ofițerul care ne ducea de la Ploiești la Brașov. Acum nu mai era în securitate, era șef de cadre la Uzina 1 Mai. Zice: „Stai nițel!” Am stat, m-am oprit. Ce-o fi vrând ăsta de la mine? Când s-a apropiat, l-am recunoscut

că e el. Eu nu-l văzusem pe el decât în haine militare, și acum era civil. Zice: „Când or ieși din pușcărie toți ăia cu care ai fost, să-ți lași pantalonii jos și să vie unul câte unul să te pupe-n fund! Că, dacă trăiesc acuma, trăiesc numai din cauza matală!” Asta a fost confirmarea unui lucru pe care eu deja îl știam, că evadarea era de fapt o farsă, ca să ne poată împușca.

***

În fine, am ajuns la închisoarea din Brașov. Acolo era politruc unul, Lazăr, un pitic evreu, scăpat de la Auschwitz. Eu spuneam povești religioase. Și-i învățam pe mulți să se roage. În acest timp, Stalin îi dă ordin lui Gheorghe Gheorghiu-Dej să-i aresteze pe toți sioniștii și iehoviștii, considerându-i agenți americani.

Și era acolo, pe etajul unu, o celulă cu ardeleni iehoviști, martori ai lui Iehova – că Ardealul a fost poarta de intrare a tuturor mizeriilor sectante. Și mă cheamă politrucul. Zice: „Băi, tu ești ăla cu religia în camera aia, nu?” „Ce religie?” „Îi înveți pe ăștia rugăciuni! Păi, în loc să vă pocăiți, voi ați venit aici să faceți religie?” Și, cum era el mic, așa, și eu mai înalt ca el, s-a gândit el că dacă, de la înălțimea lui, vrea să-mi dea o palmă, nu mă ajunge. Și

a Țopăit în sus, ca în palma aia pe care mi-o dă, să se adauge toată greutatea corpului său. Și mi-a dat cea mai puternică palmă pe care am primit-o în viața mea. A fost grozavă. M-a amețit. Și-i dă ordin gardianului: „Bagă-l în camera cutare!”

Când m-a băgat acolo... erau șase inși, mărunței de stat, îmbrăcați aproape toți la fel, și toți cu jambiere până-n genunchi, de lână, groase. Zice unul dintre ei: „Tu ești cu Hristos, mă?” Când am văzut în ce grup de oameni am intrat, mi-am zis: „Nu merită răspuns!” Și nu le-am dat niciun răspuns. Și m-au pus la chinuri. Dar la chinuri foarte rafinate: m-au pus la foame, la sete și la nesomn. Și la întrebări veneau fiecare, îmi dădeau cu gamela pe la nas, cu mâncare... Ziceau: „Te lepezi de Hristos?” Nu le dădeam niciun răspuns, nici da, nici nu. Dintre toate, Maica Domnului mi-a luat foamea, mi-a luat setea, dar nu mă împăcam cu nesomnul. Cel mai mare bine pe care mi-l făceau era când, în dorința lor de a mă umili, mă puneau să mă așez în genunchi. Alea erau momente de relaxare pentru mine: stăteam cu fundul pe călcâie. Și era unul care și dădea semn când închid ochii. Și iar mă trezea... Dar, oricum, aveam o stare așa, de amorțeală, de pier-

dere, care mă ajuta să mă păstrez în firea mea. Și am stat cu nemernicii ăștia de iehoviști vreo șase sau șapte zile – nemâncat, nebăut, nedormit. Se deschide ușa și gardianul: „Anastasescu Octavian!” „Da, eu sunt.” „Poftim afară!” Am ieșit afară. Zice: „Astăzi mergi la proces.”

***

M-a blagoslovit Dumnezeu, după atâta necaz pe care l-am suportat din cauza iehoviștilor, ca în anul 2008 să mă mut unde locuiesc acuma, la vreo câțiva metri, zeci de metri, de localul de rugăciune, de adunare a iehoviștilor. Ce noroc pe capul meu... În fiecare duminică, când mă duc să iau pâine pentru biserică, trec prin fața lor. Sumedenie de oameni distinși la chip – bărbați, femei, tineri, bătrâni, copii ținuți de mână. Îi ia și îi duce adunări... Și-i văd înmulțindu-se, din duminică în duminică. E un cuib al lor aici foarte puternic. Oameni bine îmbrăcați, stilați. Și, dacă mă doare ceva, mă doare faptul că aceștia reprezintă un pericol mare americanesc, venit tot prin Ardeal, că Ardealul a fost poarta de intrare a sectelor. N-am auzit nicio predică sau vreo învățătură din partea preoților despre pericolul pe care-l reprezintă această sectă care e în

creștere. Să zică: „Măi, creștinilor, fugiți de astfel de pramatii!” ...

Într-o zi, mergând după pâine, într-o duminică, m-a oprit o femeie și mi-a dat o broșurică... *Turnul de veghe*. M-am purtat foarte delicat cu ea, ca să-i arăt că creștinii sunt cu totul altceva decât consideră ei, și i-am povestit că în așa ceva nu cred și că la religia lor, la cultul lor n-aș trece nici dacă m-ar omorî cineva.

***

Îmi fixaseră data procesului. Și nu știu de unde am avut puteri să pot să merg de la închisoare, pe jos... Aștia cu partidul deja organizaseră niște grupuri – muncitori, studenți, ce erau, nu știu – și pe drum au început să ne huiduiască. Eram un grup mare. Și am ajuns la proces. N-a fost singura dată. M-am dus de vreo patru-cinci ori. Și președinte era unul, Lazăr, Teodor Lazăr, și procuror, Ciurea. La proces, întrebați fiind, fiecare mai dădea câte un nume, fiecare dădea vina pe altul. Eu am avut o atitudine cu totul aparte. Plecasem de la securitate cu propunerea de condamnare de la 7 la 15 ani. Motivul: propagandă ostilă împotriva Uniunii Sovietice și articolul 209, acțiune potrivnică regimului socialist.

Nu știu cum s-a întâmplat, că am căpătat simpatia președintelui și a procurorului, când au văzut poziția mea, care se voia demnă, și n-am dat vina pe nimeni, deși eram unul care știa cele mai multe lucruri. Mă acuzau mulți, dintre care unul, Zamfirescu Constantin, care devenise, după eliberare, șef de stație de benzină la Slobozia, în drum spre Mangalia. Asta o știu de la securistul meu care venea la mine să-i dau cartofi și mere, pere, ceapă.

Lucram la I.L.F. Prahova, la Întreprinderea de Legume - Fructe. Zice: „Bă, Zamfirescu ăla al vostru ne dă benzină și când ne ducem spre Constanța, și când ne întoarcem! Și tu nu ești în stare să ne dai un sac de cartofi?” Zic: „Dacă am aprobare de la director, sigur că vă dau! Eu nu pot să-i spun șefului de depozit să vă dea dumneavoastră ce doriți.” Lucrau, dom'le, ca-n țara lui Papură vodă! Câtă nemernicie!

Și m-am trezit cu condamnare de un an și jumătate. Toți au rămas înlemniți. Alții aveau patru ani, cinci ani, șapte ani. Eu, cel pe care îl știau de șef – un an și jumate! Grecul, omul securității, a lansat zvonul: „Asta ne-a băgat în pușcărie!” Lui, grecului, i-au dat trei ani. După ce

greul a ieșit din pușcărie, imediat l-au primit în facultate. Și-a terminat facultatea și, fără niciun fel de practică, l-au băgat director la o întreprindere din Buzău, cu cauciuc...

***

La Brașov am întâlnit un judecător legionar, condamnat din '41. La vreo trei luni de zile după ce l-am cunoscut, mi-a spus (încă nu ne dăduseră condamnările): „Domnule Octav, roagă-te la Dumnezeu să-ți dea cât mai mulți ani de pușcărie, pentru că adevărata dumitale libertate aici este! Răul cel mare va fi după ce te vei elibera. În libertate vei fi un om nenorocit.” Eram tânăr, n-aveam experiența vieții. Nu puteam să înțeleg ce vrea el să spună. Dar, zic, cum poate să fie mai rău ca în pușcărie? Dar a avut dreptate total! Peste 100%!

***

De la Brașov am luat șirul în trecere spre Canal. Toată lumea îmi spunea „studentul”, dar eu nu eram student, deși intrasem primul la Facultatea de Filosofie, în anul 1947. Știu că am luat examenul, la care mi-a picat tema: „Comentați dictonul: *Cunoaște-te pe tine însuși*”. Din vreo trei sute și ceva de candidați, pe țară, am ieșit primul. Tata, când a auzit, a zis: „Mă,

băiatule... neam de neamul nostru n-a avut filosofi!” Îi cerusem să mă întrețină. Cât am fost în liceul militar, cheltuiala lui a fost minimă. Eram semi-bursier și plătea, pentru un an de zile, nici cât un costum de haine. Dar aveam mâncare, internat, dormit, cărți, studii. Și zice: „Îți dau să te distrezi o săptămână de zile, și după aia vii și iei acul și ața!” – voia să mă facă croitor, că n-avea cine să-i continue meseria...

Dar am fugit de-acasă. Neamurile nu mă primeau, de frica lui. Și, când eram în Brașov – toți mă știa de „studentul”, și știa de la administrație, că așa, cu asta plecasem de la securitate. Și, nici una, nici două, mă întreabă: „Ce profesie ai?” „Funcționar.” M-au trecut spre Canal. Dacă spuneam: „Student”, nimeream la Pitești. Ar fi fost groaznic. De la Brașov am trecut prin Văcărești, din Văcărești la Jilava, de la Jilava la Canal. În 1950.

Dumnezeu a făcut în așa fel ca lucrurile să se înnoade, ca să mă îmbolnăvesc grav. Ne-au făcut analize medicale, să vadă care avem sifilis și care nu. Asistentul ăla, când să-mi ia sânge, a văzut că nu-mi curgea sânge, ieșea o spumă roz. S-a uitat la mine și a zis: „Ar trebui să-ți faci testamentul, măi, omule...”

Și în prima zi de muncă la Canal am nimerit la ripare. Ce era riparea? Construire de cale ferată pentru vagoane, ca să ducă pământul dintr-o parte în alta. Și în prima zi, când am ajuns, descărcam dintr-un vagon niște șine de cale ferată, făcute în Ungaria, grele, mari. De unde să avem putere să facem asta?

La un moment dat, la capătul celălalt al șinei era unul, Cocoș, sifilitic. Și, când am luat șina de cale ferată, nu știu cum a hâțânat-o el, că i-a căzut din mână. Și, căzându-i lui din mână, reflexul s-a îndreptat către mine și am scăpat și eu șina de cale ferată, dar pe piciorul meu.

Norocul cel mare a fost că aveam în acel moment piciorul pe un pământ moale, săpat, și lovitura nu mi-a tăiat piciorul. M-au apucat durerile, la degetul mare de la piciorul stâng. Și acuma am copită de cal, în loc de unghie, acolo. Și prin empatie, a trimis durerea la degetul mare de la piciorul drept (Aoleu, ce pățesc când îmi tai unghiile!).

Unul dintre deținuți zice: „Fă o gropiță în pământ, fă pipi în ea și bagă piciorul acolo!” Și am făcut așa. Dar, de unde să treacă durerea? M-am infectat! Și a trecut doctorul – întotdeauna trecea un doctor

așa, de la stânga la dreapta. Zice: „Ce-ai pățit?” I-am arătat. M-am infectat. S-a făcut degetul mare cât un cartof. Cangrenă. Hai să-mi scoată unghia. Atunci m-am îndrăgostit eu de ceea ce înseamnă să fii medic. Un ungar, Ianoși, doctor Ianoși, a venit la mine: „Iartă-mă, dar n-avem anestezice. Va trebui să-ți scot unghia pe viu.” Și s-a aplecat și mi-a apăsat pe partea exterioară. Atunci am văzut și eu ce înseamnă un medic adevărat. Deși era ungar. De mirare! A izbucnit puroiul, de i-a intrat și-n ochi, și-n gură și-n nas, dar nu s-a lăsat până nu și-a terminat treaba. Și după aia s-a dus și s-a șters. Un român nu știu dacă ar fi făcut așa. Dar ungarul a făcut. Și a ieșit la puroi...

Și un doctor român, medic militar – Dumnezeu să-l odihnească în pace! – Brândușoiu, m-a văzut și m-a luat de braț și m-a dus la baracă, schiopătând. Zice: „Am să mă mai ocup de tine!” Și s-a ocupat. M-au bandajat, și-mi făcuseră pe picior ca un fel de galoș, de șoșon, cu pansament, și mă scoteau la muncă, în aceeași brigadă, la ripare. Din cauza scurgerii continue, cu praful pe care îl luam de la călcătură – că nu mai aveam bocanc. Aveam piciorul drept bocanc, cu pansament, și nu mai putea să intre în bocanc,

că era pansamentul gros. Și a început să mă doară rău. Și a fost nevoie ca doctorul să-mi scoată pansamentul. Când să mi-l scoată, nu putea: se făcuse ciment! Beton. Ziceau: „Ce facem? Îl tăiem?”

La un moment dat, intră un evreu. Evreii purtau pantaloni scurți – făceau pe galanții! Și, când se chinuiau ăia să-mi scoată bandajul, vine unul cu o găleată mizerabilă, în care un om corect și simțit nici la porci n-ar fi dus mâncare, într-o găleată ca aia, din care ieșeau aburi. Era apă fiartă. Și o duce în față la evreu, săracul. Și ia Ianoși și-i bagă piciorul în apa aia fiartă, pentru că-i putrezise carnea pe picior. Și a scos Ianoși bisturiul și a început să radă hălci de carne din piciorul lui. În momentul acela, am leșinat, uitându-mă acolo. Și atât am mai auzit: „Acuma!” – era momentul să tragă, să-mi scoată „cizma”. Și au reușit. M-am trezit din durere, transpirat, vai de capul meu.

Prezent acolo era doctorul Brândușoiu și a văzut mizeria care era la piciorul meu. Mi-a dat cu apă oxigenată și m-a luat la braț, să mă ducă la baracă, de mână, săracul. Zice: „Măi, băiatule, noi, aici, n-avem niciun fel de penicilină. Știi care e singura ta scăpare?” „Care e, dom' doctor?” „Să ai norocul să-ți trimită Dumne-

zeu o muscă, și musca să se așeze pe rană, și să fie o muscă care să facă ouă, din care să iasă viermi și să-ți mănânce mizeria care este acolo.” Când am auzit asta... vai de mine!

Când intru în baracă, nu puteam să intru de muște! Baraca mea era așezată lângă groapa unde își făceau nevoile tot sectorul ăla de barăci. Unde să găsești o muscă „sănătoasă” în toată mizeria de acolo, să se așeze pe rană? M-a apucat așa un dor de mama, și i-am zis în gând: „Mamă, trei copii mari ai pierdut... o să-l pierzi și pe al patrulea”. Și mi-am pus fruntea pe genunchiul drept și-mi luasem gândul de la orice lucru bun.

Dar, ce-mi spune doctorul? „Roagă-te la Maica Domnului și te va ajuta!” Era medic militar!!! – și pleacă. Și atunci mi-a venit în gând, și-am zis cu voce tare: „Maica Domnului, ai grijă de mine!” În câteva momente, au dispărut toate muștele, toate au dispărut! Zic: „Ia uite, mă, nici de muște n-am noroc!” Și mă apucase un fel de plâns. Și cum eram cu piciorul așa, descoperit, fiindcă era foarte cald, am simțit, la un moment dat, o gâdilitură. Mă uit: o muscă își lăsa ouăle. Zic: „Doamne, dă să fie musca aia salvatoare!” A zburat musca și am acoperit cu o cârpă

locul. Nici nu mai mâncam, nu dormeam, eram zăpăcit de tot. Dimineața, am dat cârpa la o parte și am văzut un mușuroi de viermi, care îmi ocupaseră toată plaga. Zic: „Să știi că ăsta-i norocul meu!” Am pus cârpa la loc, ca nu cumva viermii să se ducă în altă parte, și a doua zi am reușit să-mi văd, pentru prima dată, osul. Ajunseseră viermii cu mâncatul la os. Mi-am văzut osul de la degetul mare – prima dată în viața mea când mi-am văzut osul! Mi-a trecut și temperatura.

***

După câteva zile, mă duceau la muncă. Mă duceau doi ardeleni, dintre care pe unul – dacă mai trăiește, să-l ție Dumnezeu sănătos! – îl chema Serafim, iar pe celălalt, Petrovan. Mă duceau de braț. Și, după aia, stăteam și mâncam, mi-aduc aminte, era fasole. Și stăteam pe scara de la baracă și mâncam cu multă plăcere. Cazanul din care servea era chiar în fața mea, și servea la rând. Și după ce am mâncat eu vreo jumătate de gamelă, scoate în ciorbalâcul ăla, pentru cine era la rând, o căpățână și zice: „Ia uite cine are noroc la oaie!” Dar eu m-am uitat atent și zic: „Băi, nenorocitul, ăsta e câine, nu te uiți ce dinți are?” Și a luat ăla și a aruncat căpățâna... iar mie, pe dată, mi

s-a făcut rău! Da, era câine! Mi s-a făcut rău! Într-un ceas, am făcut icter. Într-un ceas mi s-au îngălbenit ochii. Rău! Vomam, transpiram, neliniște. M-au scutit de muncă pe șantier.

Tot Brândușoiu, săracul, a intervenit la doctorul Hartman, evreu, care era șeful cabinetului medical. Și tot Brândușoiu zice: „Măi, copile, aici medicamente pentru icter n-avem. Dar îți dau un sfat. Aveți voie să faceți foc aici, în curtea lagărului. Fierbe-ți apa și bea pe zi trei litri de apă fiartă. Și stai pe partea dreaptă.” Ce să fac? Am făcut așa. Tare scârbos să bei apa fiartă!

Ei, și cu ajutorul lui Dumnezeu și al Maicii Domnului, am început să mă degălbenesc. Deși mă dăduseră să lucrez într-un mediu de scârbă: eram vidanșor... Cu mizerii... aveam niște cângi... Și am stat așa vreo două săptămâni. Eram bolnav, dar ei asta și așteptau: să se moară!

***

Apropo de moarte, când eram bolnav, că am făcut, după acest icter, dizenterie, și ieșeam noaptea să îmi fac nevoile de mai multe ori. Și noaptea aveai voie să ieși numai dacă-ți puneai cearceaful alb pe tine, ca să te vadă santinela. Și vreau să spun, cu durere în suflet, că toată paza

la lagăre era făcută numai cu armată de olteni. Câinoși! Și, după gardul de sârmă, era o zonă interioară de interdicție. Dacă călcai, soldatul te împușca acolo, pe locul ăla, n-avea nicio treabă: ai încălcat consemnul.

Din cauza bolii și a răului pe care-l aveam, n-am fumat, mă lăsasem de fumat. Și santinela zice: „Domnu’ deținut, aveți o țigară?” „N-am, dragă, că nu fumez. Sunt bolnav.” „Bine, bine!” Voise să mă atragă în zona de interdicție, să tragă în mine, și i se dădea o lună de zile concediu acasă. Lucru care s-a întâmplat cu un student, Dumitrescu: un soldat l-a înșelat, l-a băgat în zona interzisă și l-a împușcat, a murit.

***

După ce am scăpat și de icter și de dizenterie, mă apucă o malarie... Ajunsesem un cadavru viu. Și mă trimiseseră la spart piatra, în afara coloniei. Și dădeam cu ciocanul în pietre, să le fac fărâme, cu puterile pe care le aveam. Deci: cangrenă, operație, icter, dizenterie, malarie. Atât mi-a mai trebuit, ca să părăsesc canalul: tuberculoza. Într-o noapte, am făcut o hemoptizie. Și Brândușoiu m-a luat și m-a dus la Hartman, care era radiolog. Și, parcă-i aud sentința, care a însemnat,

pentru mulți ani, un lucru de care nu-mi vine să-mi aduc aminte. Sentința a fost: „Tuberculoză incipientă, ambele vârfuri. Scrie acolo!” A scris și m-au scos de la munca grea. Și aveam grijă în baracă, acolo, de măturat, de nu știu ce... Și, la un moment dat, pentru că boala era în evoluție, sunt propus pentru plecare la spital, sanatoriu. Dar toate s-au petrecut de așa manieră, încât să pot să ajung mai apoi la Târgu Ocna, ca să-l cunosc pe Valeriu Gafencu.

Veniseră la canal oamenii lui Țurcanu, reeducați la Pitești, și băgați și la Canal, ca și prin alte închisori. Mi-aduc aminte de o năzbâtie. La Brașov, a venit unul ca să ne îndemne să cerem să mergem la Canal. Că el de acolo vine, și că e mâncare bună – dacă vorbeai în închisoare de mâncare, era ceva de speriat! Foamea era „la modă”. Mulți au căzut moral și psihic din cauza foamei. Ei, de lucrul ăsta, Maica Domnului avut grijă de mine. Și mi-aduc aminte că la Brașov aveam pe unul fomist, Popescu, care visa noaptea și-i cerea mă-sii de mâncare: „Mamăăă... dă-mi ciorbă de varză, că mi-e foame!” Din bucațica aia de pâine pe care o primeam, o parte i-o dădeam lui.

M-am uitat la unul dintre indivizii care spuneau că au venit de la canal și că muncesc, și mi-am zis: „Ăsta minte...” – am avut un talent extraordinar să descopăr jigodiile! Zic: „Măi, șefule, vii de la Canal?” „Da.” „Și ce-ai muncit acolo?” „La lopată!” Zic: „Ia arată mâinile, mă!” Avea niște mâini cu piele de domnișoară! Zic: „Astea-s mâini de muncitor, mă, care vine de la Canal?” „A, păi, să vezi, că nu vin acuma de-acolo... am mai stat prin alte închisori...”

La Canal au venit niște studenți în medicină, reeducați. Făcusem prietenie cu unul Florin – nu-i spun tot numele, pentru că nevastă-sa trăiește... Ei, el era țărănist. Și s-a dat cu reeducații. Și vine la mine și-mi propune să măresc gașca: „Octave, asta-i calea!” Zic: „Ce vorbești, mă? Tu ai înnebunit?” În fine, a avut o discuție cu mine și, ca să iasă în evidență față deăștia, care veneau să reeduce, copiii lui Țurcanu, se duce și-i spune brigadierului. Brigadierii erau făcuți din cei de la drept comun. Și era o javră de om... parcă-l văd și acum: avea o bucată de carne lipsă la piciorul drept... avea vreo trei crime la activ... Și se duce și spune gardianului, care era pus să sprijine acțiunea ăstora. Și mă toarnă ăsta, care mi-era

prieten. N-are Ioil, proorocul, dreptate? *Nebun este acela care are încredere în om, căci omul este trup, iar trupul este stricăcios. Așa este!*

Și Dorobanțu, gardianul șef de baracă, mă ia de ceafă să mă ducă la Stănciugel. Stănciugel era brigadierul șef al șantierului. Stănciugel ăsta era un oltean, un haidamac, de-abia intra pe ușă. Stănciugel era o namilă, o secătură! Avea vreo nouă crime la activ. El era omul care l-a împins pe comandorul Atanasiu în cuptorul de cărămizi, și comandorul a ars de viu la Canal, la Poarta Albă. Și m-a dus la el. Zice: „Ce-i cu ăsta, mă?” Zice: „Dom’ șef, nu vrea să se reeduce!” Se ridică Stănciugel. Zic: „Ăsta, dacă-mi dă un pumn, m-a omorât. Se ridică de pe scaun și ia direcția spre mine. Când a ajuns la jumătatea distanței – asistent era unul dintre deținuții frontieriști, cei care încercau să treacă granița prin apă. Și aveam un prieten, unul Mișu Ionescu, care lucra la abator, aici, la Ploiești. Și-l cunoșteam. Nu eram prea buni prieteni, dar ne respectam. – Și, la jumătatea distanței, vine ăsta, frontieristul, îl oprește pe Stănciugel și-i suflă ceva la ureche. Înainte de asta, Ionescu i-a suflat ceva frontieristului la ureche. Nu știu cum a făcut, cum a auzit,

că a venit acolo, în camera unde era șeful. Și, după ce-i suflă ceva la ureche ăsta lui Stănciugel, acesta schimbă direcția și nu mai vine spre mine, se duce spre Dorobanțu, gardianul de baracă. Îi trage o înjurătură și-i zice: „Și ce vrei, bă? Ce-ai tu cu el? Ești stăpânul lui, să se reeduce? Marș de-aici!” Am rămas trăsnit!

Mișu Ionescu zice: „Dumneata - «dumneata» mi-a zis, nu «tu» - du-te și-ți vezi de treabă!” Am ieșit. Mă aștepta Dorobanțu: „Ce mi-ai făcut, mă?” Zic: „Eu? N-am făcut nimica!” „Hm! L-a mânat dracul spre mine, că dacă-mi dădea un pumn, praful se alegea de mine!”, zice Dorobanțu. Ajung în baracă și mă întâlnesc cu Florin. Eu nu știam de ce m-a luat Dorobanțu acolo. Zic: „Ce mi-ai făcut, Florine?” „De, Octave, dacă nu vrei să te reeduci, ce să-ți fac?”

Unde credeți că m-am reîntâlnit cu el, după eliberare? Vicepreședinte pe oraș la Asociația foștilor deținuți politici. Securitatea a avut grijă să-și bage oamenii în toate filialele. Mă uit la țărâniști – că sediul nostru stă cu chirie la PNT-CD – și văd oameni, unul dintre ei, care turna pe față, membri ai PNT-CD-ului.

Și atunci când era să mă omoare Stănciugel cu pumnul lui m-a ajutat tot

Maica Domnului. Numai ea! Numai ea!
Discretă, foarte discretă...

***

Un alt eveniment, din amintirile de scârbă pe care le am. Când ne-au îmbarcat pentru spital, nu știam că merg la Târgu Ocna... știam că merg la spital, la Văcărești. Eram într-o sală mare, cu lăzile de lemn, cu ce aveam noi, acolo, cu boarfe. Și la un moment dat se produce o inspecție la geamantane. Nu știam despre ce e vorba. Și vine unul, Petrovan, la mine și-mi spune: „Te caută cineva afară, un prieten.”

Eu, curios, ies afară – afară din sala aia. Mă uit în stânga, în dreapta, în față. Ce se întâmplase? În baraca vecină, eu aveam un prieten făcut acolo, la canal, care s-a plâns că i s-a furat slana. Și a venit o echipă să controleze geamantanele fiecăruia. Și ajunge și la mine. Dintr-o dată, apare păgubașul, care era prietenul meu. Zice: „Acolo nu căutați, e prietenul meu și nu se poate să fi făcut el asta!” – și ei trec mai departe și nu găsesc nimic. Se termină treaba, ne îmbarcă în mașini, în camioane, ne duce la gară, la Matei Basarab, de acolo... spre Jilava. Aproape de Jilava, vine Petrovan la mine. Zice: „Lasă-mă să umblu la lada ta, că slana aia eu

am luat-o! Îți opresc și ție din ea.” Zic: „Băi, omule, în halul ăsta ai ajuns? Dacă o găseau la mine, ce făceam?” Mă duceau la Stănciugel, care îmi dădea un pumn și muream pe loc! Mulți au murit dintr-un pumn. Și zic: „Urât ai făcut, Petrovanule! Nu credeam că un ardelean poate să facă așa ceva!” „Ei, frate!... Foamea... Foamea...” După slană! Ardeleanul și slana. Cum a intervenit acolo Maica Domnului? Că l-a adus pe păgubaș în momentul când urma să mă caute pe mine în ladă! A apărut ăla și a zis: „Nu căutați aici!”

***

Și am ajuns la Văcărești. La Văcărești stătea lângă mine un sionist, arestat și el. Ni se dădea ăstora, tuberculoși, câte o jumătate de cană de lapte. Evreul, prin metodele lui talmudice, prin niște amenințări că nu știu ce, nu știu cum, m-a obligat să-i dau porția de lapte. Noroc că n-am stat mult la Văcărești și m-au îmbarcat pentru Târgu Ocna.

***

Am ajuns la Târgu Ocna prin martie 1950. Am ajuns acolo într-o dimineață, spre ziuă. Ne-au luat, ne-au cărat, ne-au băgat în închisoare. Și dimineața, nu se făcuse încă lumină, ne-au scos la urinat. Era acolo improvizat un W.C., lângă gard.

Dar am simțit că nu se producea zgomo-
tul acela normal... Pentru că noi, fără să
știm, am urinat pe un mort! Groaznic! De
ce au fost ăștia în stare!.. Mortul era aco-
lo, lungit, și ne-au pus să facem la gard.
Special au făcut-o! Se foloseau de toate
măgăriile posibile și imposibile.

***

Politruc acolo era tot un evreu, Sla-
mescu, fost Slamski. Când m-am așezat
în pat, mă întorc pe partea stângă, înce-
puse să se facă ziuă, m-am uitat în jos. Ce
să vezi? În celulă cu mine, o femeie!... Și
mă vede că m-am mirat, că m-am înspăi-
mântat. Zice: „Nu te teme, sunt bărbat.
Dar la Timișoara am fost anchetat cu cre-
ionul pe testicule, și am fost obligat să-mi
scoată testiculele și am prins caractere de
femeie.” O sârboaică îi ancheta, sau îi
co-ancheta. Și ea pe mulți îi lovea cu crei-
onul peste testicule – doar, doar or spune
ceva. În fine! Zic: „Doamne, unde am
ajuns? Doamne, unde am ajuns? Vai de
noi!”

***

Când s-a făcut ziuă, ne-au luat de a-
colo și ne-au repartizat pe camere, la eta-
jul unu. Mi-au dat un pat, pernă... Pernă!
Pătură cu cearceaf – lucru mare! Spital.
Și fac cunoștință cu cel de lângă mine –

era în dreapta mea: Caramitru Aurel, un macedoromân. Un student venit de la Pitești care arăta a înger. Înger! Dintr-o dată, uitându-ne unul la altul, ne-am dat seama care cum suntem. M-a luat a doua zi de dimineață și m-a dus la patul lui Valeriu Gafencu. Luat de mână, fără să mă cunoască din vorbire, din povestiri, ci numai din priviri. Când m-a văzut Valeriu Gafencu, m-a învăluit cu o asemenea privire, o năvală de lumină... o lumină nu supărătoare și respingătoare, ci o lumină care pur și simplu te făcea să te topești în ea... cu plăcere, cu dragoste... Parcă mi-ar fi spus – așa am înțeles eu din felul în care m-a privit de prima dată: „O, de când te-aștept, Octaviene...” Și din clipa aceea, am fost nedespărțit de el până când m-am liberat.

Rugăciunea lui preferată era aceea pe care o învăța și-i învăța pe alții s-o spună: rugăciunea către Domnul Iisus: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul.” Eu nu știu ce rugăciune spunea el în gând, că nu se ruga niciodată în prezența mea, să spună rugăciuni. Și nici nu era nevoie, pentru că el, în integralitatea lui, era o rugăciune, era o rugă.

El era într-o convorbire continuă cu Dumnezeu. Era un om descărnat, piele și os. Așa era de când l-am cunoscut. Pe spate nu putea sta din cauza escarelor pe care le avea pe spinare și care nu-i permiteau să stea pe ele. Și stătea cu genunchii adunați înspre față. Avea o plăcere nemaipomenită, și o jenă, în același timp, când îi luam și-i frecam picioarele. De fapt, nu-i frecam picioarele, că n-aveam ce să-i frec, mai mult i le mângâiam, să-i sporesc circulația sângelui. Pentru mine era o stare de farmec, când eram lângă el. Nu mi-a fost frică de respirația lui – și e mare lucru să stai lângă unul care este total infectat de microb, să stai în respirația lui. Nici nu m-am gândit că mi-ar putea fi frică, că dacă m-aș fi gândit, probabil că aș fi avut o anumită reacție. Atât rămăsesse din ființa lui: glasul, rostirea, și privirea. Când te privea, domnule, simțeai că dă o năvală de dragoste din toate părțile lumii în tine – de peste tot: din dreapta, din stânga, de sus, de jos, de peste tot.

De la Valeriu Gafencu am învățat rugăciunea inimii și a minții – că nu-s de acord cu denumirea de *rugăciunea lui Iisus*, că Iisus nu-și putea face El singur, Sieși, rugăciune. Rugăciunea pentru Iisus, da. Rugăciunea lui Iisus, nu. A minții și a

inimii, da. Dom'le, ajunsesem cu Aurel la niște recorduri personale: o spuneam aproape de o mie de ori pe zi. Cu mâna pe puls, cuvântul și pulsația. *Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul.* Unii s-au oprit la *miluiește-mă*. Dar mie nu mi-e rușine să spun *pe mine, păcătosul*. Și am stat de vorbă cu Valeriu în legătură cu această rugăciune. Și-i spun: „Dom'le, eu nu mă bucur de continuitate. Mai am și întreruperi.” Dar ajunsesem să vorbesc cu alții și în minte să am rugăciunea, și să vorbesc ceea ce trebuie să vorbesc. Dar rugăciunea mergea strună, singură! Și m-am perfecționat și eu, și Aurel. Și, cam înainte de a mă elibera, într-una din convorbirile pe care le aveam cu Valeriu Gafencu îmi spune: „Va veni o clipă în viața ta când inima îți va cânta singură, fără să-i poruncești, rugăciunea, și tu o vei auzi.”

Valeriu nu te chestiona, să-i povestești din viața ta, din trecutul tău... Numai dacă îți venea ție în gând, dar el nu te întreba. El numai îți spunea ce să faci. Îți vorbea, fără să te întrebe nimic. Și știa, la un moment dat, ce gândești, ce anume lucruri te interesează. Am observat asta direct, îți ghicea gândurile, le ghicea. Avea înainte-vedere, clar-vedere...

Despre asta se știa în închisoare, absolut, absolut! Dar nu de către toți, ci numai de către cei care aveau credință, aveau în fire credință. De exemplu, a adus la stare de religiozitate pe un ateu, socialist, unul, Filipescu. A stat de vorbă cu el și l-a scos din această capcană a raționalismului ăsta infect și infecțios, că a crede în Dumnezeu este un lucru nerațional. Că umanismul lui Erasmus de Rotterdam ar fi ideea cea mai prețioasă pentru mintea omului, că omul s-a făcut pe sine însuși om. Erasmus de Rotterdam... „Homo sume et nil humani a me alienum puto” – asta era lozinca lansată de Erasmus de Rotterdam, renașcentistul, ca să strice mintea celor care erau într-o oarecare posibilitate de a crede în Dumnezeu – adică: „Sunt om și nimic din ceea ce este omenească nu vreau să treacă pe lângă mine.”

Valeriu Gafencu n-a purtat niciodată haina legionară. El a început și a terminat cu Frăția de cruce. Iar camarazilor lui deveniți legionari le-a spus – printre ultimele cuvinte pe care le-a adresat oamenilor: „Camarazi! Camarazi! Înainte, mereu înainte, dar fără pistoale!” Asta mi-au spus-o cei de acolo, românii noștri, eu nu am fost acolo. Și câteodată – nu că-mi fac reproșuri, că n-am cum să-mi fac repro-

șuri –, am regrete că nu am rămas cu el până la capăt. Dar și, pe de o parte, nu mi-ar fi plăcut să-l văd murind. El a rămas pentru mine în stare de om în viață. Și acuma Valeriu e viu. Un om viu. Atât de puternic, via frumusețea morală, sufletească în el, încât te cucerea. Dacă l-a cucerit și pe Richard Wurmbrand! Îl cucerise! Și pe câți nu i-a adus la adevărata credință! E mare lucru... În situația în care nu te gândești decât la viață, când știi că moartea ți-e aproape, acolo, în camera premortuară. De acolo te duceau la groapă. Nu era niciunul să se întoarcă. Dragostea și puterea dumnezeiască s-au revărsat mult în această ființă. Valeriu avea un glas total neprefăcut. Chiar atunci când vorbea pentru convingerea adevărului pe care el îl trăia, glasul lui era același. Era un cântec! Un cântec! Mare șansă am avut eu în viață – șansă la care am ajuns prin suferințe grele, dar nu atât de grele cât cele prin care au trecut alții.

***

Asistam cu o plăcere deosebită la discuțiile în care „Richi” Wurmbrand, cu vorbe sau fără vorbe, se declara învins. El era „vizavi”-ul lui Valeriu Gafencu. Ei purtau discuții teologice, în care Wurmbrand era făcut praf, era făcut praf!

De unde atâta știință teologică în capul lui Valeriu, n-am putut să-mi dau seama, pentru că el avea trei ani sau doi ani și ceva de Drept. Dar învățase în Aiud, învățase mult de la preoți. Căutând să pătrund în firea acestui om, pe care l-am văzut îndeaproape, am văzut tipul evreului sadea, nedezmințit prin nimic din ce vorbea și prin nimic din ce făcea. Mi-aduc aminte de urletele lui, când chema pe toți doctorii deținuți să-i lase pe ceilalți și să vină la el, să-i aline durerile.

Acolo, la Târgu Ocna, Richard Wurmbrand a zis că devine ortodox. În fața lui Mihai Lungeanu, a doctorului Floricel, a lui Aristide Lefa – dar nu l-a crezut nimeni! Era o tragedie când îl apucau crizele! Urla! Era în camera premortuară, de acolo nimereai la groapă. Și erau mulți suferinzi, unii tăcuți, săracii... Și se duceau doctorii ăștia pe la ei, inclusiv doamna doctor Danielescu – o adevărată Regina Maria. Ce femeie! Nu putea să facă ceea ce și-ar fi dorit, din cauza administrației închisorii, dar era cu tot sufletul pentru bolnavi. Și Wurmbrand, care era întotdeauna înfrânt în discuții, dar zbiera până nu mai putea... Zicea că-l doare: colo, colo, colo, colo... toți să aibă grijă de el! Și sârmanii doctorii ăștia, deținuți, îi

lăsau pe românași și se duceau la el, numai ca să nu mai țipe.

Eu am fost atât de convins de fățărnicia și falsitatea evreului, că, după ce m-am eliberat, în 1991, împreună cu doctorul Petre Brătilă – Dumnezeu să-l odihnească! – ne-am dus după ce am fost anunțați, am aflat nu știu pe ce cale, că vine pastorul Wurmbrand la Ploiești, la Sala sporturilor, care era foarte încăpătoare. Dom'le, ce memorie avea! Memorie extraordinară! Nu ne văzuserăm de patruzeci de ani... Ultima dată ne-am văzut în 1951, și acum eram în 1991, deci după 40 de ani, în care s-au schimbat multe în noi. Când a coborât din mașină, ne-am dus să-l întâmpinăm. S-a uitat la mine și la Petre Brătilă și spune: „Ei, ce faceți, târgu-ocnenilor?” Memorie, dom'le, extraordinară! Ei, nu era prost... dar era mânat de alte gânduri! Și am intrat în sală și n-am avut loc, din cauză că erau mulți protestanți, neoprotestanți, care stăteau acolo... Și, la un moment dat, Wurmbrand, cu nevasta la stânga, avea în față o masă. Și se descaltă. Și stă așa, și nu vorbește nimic, și toată lumea aștepta să înceapă să vorbească ceva. Evreul... indiferent de ce trece peste el, el nu-și pierde firea, dom'le! „Stau și aștept aici de

câteva minute să mă întrebați de ce m-am descălțat!” Rumoare în sală... „Din cauza bătailor pe care le-am primit la tălpi, nu pot sta mult încălțat!” Mințea! El avea pe tălpi și pe restul corpului niște flegmoane T.B.C., pe care le opera doctorul Floricel în închisoare. Tot scotea, tot cocea, tot puroia, tot... Suferea omul, avea un ne-caz! Dar ca să minți că ai mâncat bătaie la picioare, la Târgu Ocna...

***

Valeriu cum s-a purtat cu Wurmbrand dumnezeiește! Cu toți s-a purtat dumnezeiește! Nu eram acolo, când i-a dat Stratan lui Valeriu streptomicina, dar am auzit după aceea. M-am bucurat foarte mult! Deși el nu mai avea speranță de viață. Dar i-a dat medicamentele lui Wurmbrand. Da... dar în cartea aia a lui – că are o carte scrisă – n-a spus asta! Ovrei! Ovreiul și-a păstrat firea. Gafencu a fost salvatorul lui! Gafencu era într-o stare atât de grea, că nu se știe dacă streptomicina, medicamentul minune la ora aceea, l-ar fi salvat de la moarte.

Valeriu își dorea moartea. El dorea întâlnirea lui cu Maica Domnului. Era de-o evlavie greu de descris. Poate că nu este suficient, dar e folositor să citească

lumea *Întoarcerea la Hristos* a lui Ioan Ianolide, o fire cu totul alta! Erau de-o prietenie strânsă, extraordinară! L-am cunoscut pe Ianolide. Ianolide era un om sever, și ce nu mi-a plăcut la el este ceea ce nu mi-a plăcut la foarte mulți legionari foarte adevărați cu sufletul: radicaliști! Nu mi-au plăcut radicaliștii, dom'le! Adică A-ul lui nu poate să fie și alt A, al altuia. Ce spunea el era pe dreptate, era pe adevăr, și nu suporta contradicția. Ianolide avea o oarecare prețuire pentru mine...

***

Cât am stat la Târgu Ocna, împreună cu Aurel Caramitru, îi dădeam să mănânce lui Valeriu, pe rând. Odată, în noaptea de Înviere stătea în pat și eu, pe marginea patului lui, priveam pe geam. Și-n fața închisorii e dealul Măgurei, unde este un schit. Și a fost o încântare când au început să bată clopotele... Când s-a sfârșit slujba, oamenii au început să coboare dealul, cu lumânări aprinse. Unii cu lumânări mari, alții cu lumânări mai mici... Și șiroiau așa, pentru că trebuiau să urmeze poteca. Și, la un moment dat, am considerat că am terminat să-i spun ce văd. Dar el era dornic să-i mai spun, chiar repetând: „Uite, acum bate vântul și s-a

stins și nu știu ce...” Când a văzut el că tac, zice: „Uită-te acum!” El ce-a făcut? Se uita în ochii mei și vedea ce vedeau ochii mei și gura mea tăcea. Dar el spunea cu gura lui tot ce vedeau ochii mei.

Dar sigur că da! Dar zice: „Uită-te! Uită-te! Uită-te!” Și ce vedeam eu, el vedea în ochii mei. Și eu tăceam, că nu mai puteam, mă plictisiseam să repet. Și lui îi plăcea să audă.

Este sfânt! Sfânt!... Când s-o trezi Sfântul Sinod să-l canonizeze... Asta spre știința poporului, pentru că cine l-a cunoscut nu are nevoie de confirmarea Sfântului Sinod, că pe sfinți îi face Dumnezeu și poporul. Nu cei care se tem ca nu cumva să se zică: „Ia uitate, bă, ridicați pe legionari la rangul de sfinți!”

***

Totuși, eu n-am putut să fiu legionar din mai multe motive. Unu – uniforma. Eu, care trăisem în uniformă opt ani de zile, la liceul militar, am detestat la un moment dat să port uniformă. Cu diagonală – ce e aia? Cu pistol – ce e aia? Cu cizme... Ce... când tu n-ai bani de papuci, trebuie să ai cizme! Asta, din punct de vedere vizual.

***

În ziua de 2 mai, în celula de lângă celula unde eram eu, erau doi-trei reeducați și un turnător, unul Ioan Maniu, despre care mi-a atras atenția Aurel. Era un student băgat în camera de reeducare. Cine erau reeducatorii șefi? Doi studenți. Unul, Pafnutie Pătrășcanu, care își îndulcise numele în Nuti Pătrășcanu – de la Pafnutie – și unul Farmagiu. Erau spaima deținuților. Și a existat o convenție între noi, ca în momentul în care încep să bată reeducatorii pe cineva, acela să-și ia pantoful sau gheata din picior și s-o arunce în geam, ca spărgându-se geamul să producă un zgomot anume, care era convenit, și noi să știm că a intrat în pumnii lui Pafnutie și ai lui Farmagiu. Și mai erau vreo doi, trei pe acolo. Când am auzit geamul spart, săracul Aurel, care trecuse prin chinurile Piteștiului, nu s-a dat jos din pat. Iar eu, care nu trecusem pe acolo și nu văzusem ce făceau, și deja îmi ispășisem pedeapsa de un an jumate, și s-ar fi convenit să aștept să ies, m-am sculat din pat, am deschis geamul. S-au deschis și geamurile celelalte, de la celelalte celule, și am început să strigăm: „Libertate! Nu ne ucideți!”

Pe acel 2 mai – dincolo de zidurile închisorii era un câmp, la poalele Măgurei -

venise lumea să sărbătorească pe 2 mai, că pe 1 mai fusese la defilare și pe 2 mai venise acolo lume multă, târgu-ocneni, să mănânce, să bea, să se distreze, „Să trăiască 1 mai”, „Să trăiască partidul”... și nu mai știu ce... Și oamenii au auzit. A fost prima dată când Radio Londra a vorbit despre ce se petrece în închisorile din România. La fel cum americanii, mult așteptații americani, au aflat ce se întâmplă în închisorile din România abia când a ajuns acolo Richard Wurmbrand, după ce a fost eliberat. Altfel nu știau, săracii, cu atâtea aparate din astea, cu atâtea spioni, nu știau ce e în România... Nu știau?! Se făceau că nu știu!

***

După ce s-a întâmplat treaba cu tulburarea din 2 mai, a trecut o bună bucată de vreme când ăștia n-au mai chemat pe nimeni la reeducare – de frică, de teamă. Într-o zi, pe 12 iunie 1951, eu coboram scările către Valeriu, Ianolide le urca; abia privindu-mă, îmi spune: „Vezi că ești programat pentru camera de reeducare. Vezi cum te porți! Avem încredere în tine.” Dom’le, m-a întors pe dos! Nu știam cum ar fi trebuit să procedez cu ăștia. Zic: „Mor cu unul de gât! Mă omoară ei, dar strâng pe unul de gât!” Și m-am dus și am

ajuns la Valeriu Gafencu. Și-i spun: „Uite ce mi-a spus Ianolide, că voi fi băgat la camera de reeducare.” Un zâmbet aproape serafic mi-a dat, uitându-se la mine: „Nu-ți fie teamă, Octaviane! Mâine vei fi eliberat!” Mă uitam la el credeam că aiurează! „Crede-mă: mâine vei fi eliberat!” Mă pregătisem sufletește și pentru ce urma să fie în cazul când mă băgau la reeducare.

Tot Maica Domnului a intervenit atunci, că puteam să nu mă întâlnesc cu Ianolide. Eu nu sunt un mistic, dar eu iau lucrurile așa cum sunt și cum s-au întâmplat. Și-i spun lui Aurel: „Uite, mă, ce mi-a spus Valeriu!” „Crede-l!” „Mă, dacă e vorba să-l cred, uite, toate lucrurile astea ale mele, bunurile, pantalonii, când o să fie să-mi faci bagajul, le iei și-mi pui numai ce crezi tu că n-ai nevoie!” Și așa a fost. A doua zi, pe 13 iunie, un căpitan intră și-mi spune: „Care ești, bă, Anastasescu?” Zic: „Eu!” Zice: „Fă-ți bagajele!” M-au luat și m-au dus la Bacău. Când am coborât, am trecut prin fața ferestrei unde era așezat Valeriu. Și ne-am uitat pentru ultima dată unul la celălalt. Vai, ce moment! Mă despărțeam de un om care a devenit o ființă de referință pentru mine, pentru tot restul vieții. Din lucrurile care

s-au întâmplat sub ochii mei, cele mai importante au fost aceste discuții, uneori devenite dispute, în care argumentele lui Valeriu față de spusele evreului erau, pur și simplu, pentru cine le auzea, motive de înălțare sufletească. Uitai că ești în pușcărie. Ai fi vrut să mai rămâi, să stai să-l asculți, să-l mângâi...

***

Când am ieșit afară, la Bacău, ajuns la gară, se ia un tânăr după mine. Aveam o pereche de pantaloni cu un crac de-un fel și-alt crac de-alt fel – ieșisem cu ei ca să-i las pantalonii mei lui Aurel. Și a-nceput omul să mă descoase: că de unde vin, că nu știu ce... Aveam o grămadă de lucruri prinse într-o păturică roz, mi-aduc aminte de ea ca și-acuma. Și am stat în tren lângă un compartiment unde erau niște doamne. Și eu stăteam pe gândurile mele. Și, la un moment dat, văd că una vine să-mi întindă un sanviș. Zice: „Se vede că sunteți nemâncat.” Zic: „Ba nu, nu sunt. Dar, ce vă face să credeți lucrul ăsta?” Zice: „După cum arătați la față.” Am ajuns în Ploiești chiar în ziua de 13, când mama îmi făcea parastas!

Se eliberase un hoț de la drept comun, era pe aripa stângă, și cred că de la cineva de la administrație, de la gardieni,

de la secretariat, de acolo, i-a spus de numele meu. Și s-a prezentat la tata. Zice: „Dom’le, vin din pușcărie, de la Târgu Ocna, și am venit să vă anunț că fiul dumneavoastră, Anastasescu Octav, a decedat în pușcărie.” Gardienii îl puseseră să vină, ei erau mână-n mână cu hoții! L-a îmbrăcat tata, i-a dat bani omului... Hoțul, tot hoț! În ziua aceea fusese ziua de naștere a mamei, nu mai știu câți ani împlinise, și ziua de moarte a primei mele surori: 13 iunie, zi remarcabilă pentru ținerea la minte.

***

Cuvântul lui Gafencu despre inima mea care va cânta rugăciunea s-a împlinit în viața mea după ce m-au eliberat, când mi s-a stabilit regula domiciliului obligatoriu. Dar, odată, am călcat această regulă. Luat de un prieten, am mers la țară, în comuna Ogretin. Securitatea a aflat că plecasem din Ploiești. Și când m-am întors acasă, la vreo două săptămâni, văd că ușa de la prăvălie era închisă, deși era în plină zi. Intru pe gang, mama. Zic: „Unde e tata?” „L-au arestat azi. Au venit să te caute pe tine, nu te-au găsit și l-au luat pe el.” Și zic: „Dă-mi repede ceva să mănânc, dă-mi să mă schimb la îmbrăcăminte, că plec.”

Era în 12 august 1951. Și, când mă pregăteam de plecare, apare tata. Îi dădu-seră drumul. Probabil că cineva care mă urmărea le-a spus: „A venit Octav Anastasescu”... Și văzându-l pe tata om în vârstă, – n-aveau unde să-l culce – i-au dat drumul acasă. Doar atât a stat: de dimineață și până înspre seară. Tata mi-a zis: „Măi, băiatul tatei, abia acum îmi dau și eu seama prin ce-ai trecut!” Deși tata, săracul, nu mă avea în nume de bine, pentru că atunci când a venit naționalizarea caselor, pe el îl sărise. Dar a avut parte de naționalizare printr-o hotărâre individuală, după ce m-au arestat pe mine. Ce-o fi fost în sufletul lui, săracul, nu știu!

După această călcare a regulii domiciliului obligatoriu, pe 13 august 1951 mă bagă la o anchetă într-un garaj. Erau cinci, în frunte cu un plutonier, iar eu eram singur. Și un plutonier stătea la ușă, ca să nu fug. Acolo era miros de șobolani, era mizerabil... Și au început să mă întreb. Întrebările erau de rutină: cum mă cheamă, de ce am fost arestat, pe unde am fost. Și, în momentul în care cred că trebuia să începă întrebările de fond, a-nceput inima să-mi cânte rugăciunea... Dar o cânta cu un glas atât de tare, că îmi umpluse toată ființa! Iar acest lucru nu

s-a petrecut singur, ci împreună cu îmbrăcarea mea într-o sferă luminoasă, incredibil de frumoasă și greu de descris în cuvinte, însoțită de o mireasmă care nu știu cum putea să reziste în împruțiciunea aceea... Și, în momentul acela, am simțit că mi-am pierdut simțul gravitațional, de parcă nu mai aparțineam de pământ. Un singur efort de salt în sus și aș fi ieșit prin tavan. Aveam totuși senzația de existență a trupului meu, dar încolo eram într-un extaz nepământesc. Tot Maica Domnului, până la urmă, și-a făcut milă de mine. Au urmat trei-patru ore de anchetă, timp în care auzeam că mi se vorbește, dar nu înțelegeam ce. Și mă auzeam vorbind, răspunzând la întrebări, fără ca să știu ce răspund. O minune dumnezeiască. Cred că Valeriu Gafencu – viu, atunci... viu! – era prezent acolo. Sunt convins total de prezența lui acolo, nu se putea altfel! Când am ieșit, când mi-au spus: „Gata! Poți să pleci!”, plutonierul care asistase la discuție m-a condus la poartă. Zice: „Șefule, dacă ar fi numai o mie de inși ca dumneata în țara asta, praful s-ar alege de securitate!”

Da, la acea anchetă a început inima să spună: „Doamne, Iisuse Hristoase...”, dar cu voce tare, de ajungea în urechi. Și

am intrat într-o stare de extaz. Nu-mi mai simțeam trupul, pierdusem senzația de gravitație, simțeam că zbor și zburam! În sfera aceea perfectă, o mireasmă nemai-pomenită și o lumină rar întâlnită și neînchipuită. Și timp de vreo trei-patru ore auzeam că sunt întrebat, auzeam voci, dar nu distingeam ce anume se vorbea. Iar eu mă auzeam vorbind și nu știam ce răspund. Minune!

Valeriu Gafencu a făcut minuni fiind viu! Unii fac și după plecarea la ceruri. Dar el a făcut această minune viu fiind și sunt sigur că Valeriu Gafencu a fost atunci lângă mine. Tare m-a bucurat Dumnezeu! Dar prin câtă suferință a trebuit să trec, ca să ajung la Târgu Ocna, să-l cunosc... vaaai... De-aș sta să număr paradoxurile pe care le-am trăit, mi-ar mai trebui o viață de om! După un timp lung, socotit de mine după ora la care am plecat, la vreo trei-patru ore de stare de aceasta de extaz, mi-au spus că sunt liber să plec. Starea de extaz s-a terminat ca la un ordin: pac, și gata! Pac! Așa a început, cu „Pac!”, tot cu „Pac!” s-a terminat. Brusc.

N-am mai avut astfel de stări de-a lungul vieții și nici n-aș mai vrea să am. M-ar înfricoșa! M-ar înfricoșa! Cel mai

plăcut lucru este să trăiești omeneste, fără minuni, fără dorința de a fi un om pe care să-l ia lumea în vedere. Mi-a plăcut foarte mult discreția în viață, foarte mult.

***

Eram la Suzana, la mănăstire, și-mi pregăteam examenul de stat, la Drept. Am făcut Dreptul în 15 ani. L-am început în anul 1956, când Gheorghe Gheorghiu-Dej, după cele întâmplate la Budapesta, a permis ca cei cărora le era interzis, să urmeze studiile mai departe; mi-a dat posibilitatea să dau examen, un examen în care Maica Domnului a fost prezentă la examenul de limba rusă. Cum? Și acuma îmi vine să râd! În față de tot erau ofițerii de securitate, ca să poată vorbi încet cu profesoara. Eu nu știam nimic la acel examen, habar n-aveam rusă – deși era examen la limba rusă și la istorie, și la alte facultăți. Și lângă profesoara asta, care cred că era basarabeană, era o fată tânără și frumoasă, asistentă. Eu eram cam la mijlocul sălii. Scosesem subiectul și nu știam ce mi-a căzut, că nu știam să citesc pe rusește! Dar – destinul, știu eu? – m-a pus să învăț pe dinafară o poezie: *Arkadie Gaidar*. Când o vedea aia că nu știu, zic: „Doamnă, uite, am învățat și eu poezia asta! Dă-mi și mie, acolo, un

trei!” Și a început schimbul de priviri între mine și asistentă. Cine-o fi mânat-o spre mine, nu știu... Și vine spre mine, și trece prin bănci și zice: „Dumneavoastră nu scrieți nimic?” Zic: „Nu.” Îmi ia bilețelul din față: „A! Aveți un subiect frumos: Arkadie Gaidar!” Am rămas înlemnit, pentru că era exact poezia pe care o învățasem pe dinafară, din toată materia. Zic: „Da, știu. Nu-i nevoie să scriu nimic.” Eu nu știam ce scria acolo. Și mi-a venit rândul. Și îi spun: „Tovarășa profesoară, vă rog să-mi permiteți să încep prin a vă recita poezia *Arkadie Gaidar!*” Și am început... și dă-i cu Arkadie Gaidar... și doar atâta mai țin minte: „I umer tak Gaidar”... „Și așa a murit Gaidar.” Atâta mai știu. Nevastă-mea știa că nu știu nimic la acest examen. Și mă aștepta la ușă. Când i-am arătat carnetul cu nota 4 (notele erau atunci, pe vremea mea, până la 5), că mi-a dat 4, a rămas paf! Arkadie Gaidar... Și-n felul ăsta am intrat. Am luat notă mare și la istorie, la lucrări, la oral... examene grele, dom'le! Erau examene grele pe vremea aia! Am intrat cu media 3,75. S-a întâmplat că vremurile s-au schimbat. Și când să trec din anul doi în anul trei, consumasem toate examenele din anul doi, m-au dat afară. Scrisoare de la recto-

rat – nu de la decanat – de la rectorat: „Sunteți declarat exmatriculat din facultate pentru neîndeplinirea condițiilor legale.” Cea mai mare lovitură a fost însă pentru niște ofițeri de securitate care erau studenți și cărora, ca să mă lase în pace, le făceam lucrările de seminar, lucrări de control li se zicea. Și erau vreo șase-șapte inși. Înainte de a te prezenta la un examen, dădeai o lucrare cu un subiect. Și le făceam lucrările astea, care nu trebuiau să semene între ele. Și ce mai munceam, Doamne! Și m-au dat afară. Mă duc la secretariat. La secretariat era un ploieștean. Zic: „Dom’le, mă cheamă așa și așa, și așa vrea să știu și eu de ce am fost exmatriculat! Că examenele mi le-am luat, de treabă mi-am văzut.” Zice: „Dumneata ești Anastasescu?” „Da.” „Dacă aș fi în locul dumitale și aș fi în posesia scrisorii pe care ai primit-o, m-aș împușca.” „Zău, dom’le?” Mi-am dat seama: cineva mi-a făcut bucata! Eram lucrător la Boldești, la schelă. Și la arhiva sindicatului se făcea o triere de acte. Și treceam pe acolo, întâmplător. Și o fată care mă simpatiza pe mine, zice: „Veniți încoace! Luați, citiți și mi-o dați înapoi repede.” Iau, citesc - o scrisoare scrisă cu litere de tipar: „Tovarășe secretar, sunt rudă cu Octav Anasta-

sescu, soția vărului său... Acest individ, care..." nu știu ce și nu știu cum... Cine era asta? Era sora lui Beriu, care era secretar cultural la Județeană de partid Cluj. Și era nevasta vărului meu. S-a întâmplat că într-o zi de Crăciun am fost invitat la un văr, fratele lui Sandu Anastescu. Și era și Mioara asta. Și îl dăduse pe fiu-său afară din facultate, la Cluj, și nevasta lui Marcel îi spune Mioarei: „Măi, Mioaro, ia vorbește tu cu fratele meu să-l reprimească în facultate pe fiu-meu, pe Nicu!” Dar Marcel zice: „Lasă-l, bă, pe ăla! Toată speranța e în văru'! că acuș cade guvernul ăsta și o să fie mare”.

Ea a băgat la cap și a trimis la facultate, a trimis acolo unde lucram, a trimis la securitate. Și, văzând eu scrisoarea aia, mă întâlnesc cu văru-meu, Sandu, soțul acestei Mioare, și-i spun: „Măi, n-am crezut că nevastă-ta poate să-mi facă așa ceva!” „Ce ți-a făcut, măi?” „Uite, măi, mi-a făcut o scrisoare...” Dar el întreabă, dintr-o dată: „Și ai citit tu?” „Da, eu, cu ochii mei!” „Și cum era scrisă?” „Cu litere de tipar.” „Ea a fost!” – știa cum scrie, cu litere de tipar, nu știa să scrie cu litere de mână. Fusesse telefonistă și agentă de securitate. Nici neamurile nu m-au lăsat în pace! Bine, pe asta n-o consider neam cu

mine, ci... străinaș! Vărul meu, Sandu, soțul ei, nu știa nimic de lucrul ăsta. Ca să-și câștige existența, era profesor de română fără licență. Nu reușea să ia licența, examenul de licență. Și făcea poezii – închinat regimului, închinat lui Ceaușescu. Și l-am întrebat: „De ce scrii ce scrii?” Zice: „Măi, vere, eu scriu pentru ăla care mă plătește, că altfel n-am din ce să trăiesc.” Ei, a murit din cauza lui Ceaușescu! Și-a făcut o operație de stomac într-o sală de operație fără căldură. Și n-a murit din cauza stomacului și a operației, ci a murit de congestie pulmonară: răcise în timpul operației. Și m-am gândit și am făcut legătură cu toate... Doamne, ce le leagă Dumnezeu!

***

Când eram în beciurile securității, luam păduchii de pe noi cu mâinile... așa erau de mulți... Ne-a ajutat Dumnezeu de nu s-a îmbolnăvit niciunul din noi de vreo boală dată de păduchi. Ceva de speriat era! Ne țineau într-o mizerie fantastică... Sunt unii care n-au rezistat acestor stări de mizerie. Eu am rezistat, deși eram un tip slăbuț fizic. Am văzut intelectuali – avocați, medici – care cădeau. Era ceva care îi împingea spre denunțuri, spre șoptiri – „ce-a vorbit ăla, ce spunea celă-

lalt...” am rămas trăsnit când am auzit că generalul Mociulschi, comandantul caveriei din România, îi făcea cizmele caraliului pentru un chiștoc de țigară. Am făcut liceul militar și când ni se vorbea de generalul Mociulschi, luam un fel de poziție de drepti!

Am mai spus și repet: Ioil a fost un mare proroc, pe o anumită direcție, când a spus că nebun este acela care are încredere în om, căci omul este trup, iar trupul este stricăcios. Și mie mi-a fost dat să am parte de situații când colegi de-ai mei de suferință, în care erai îndemnat să ai toată încrederea, te dezamăgeau.

***

Lucram la Boldești, abia am reușit să scap de muncă fizică – nu că mi-ar fi displicut, dar pentru că eram bolnav. Greu, abia am scăpat, tot cu ajutorul... Mă lovise o boală teribilă, insuportabilă ca durere, în partea stângă. Și am încercat cu multe chestii, dar nimic! Și mă duc la dispensarul din Boldești și nimeresc pe mâna unui doctor. Numele meu, în Boldești, începuse să fie cunoscut ca fiind un dușman al poporului, un bandit, pentru că securitatea știa să împingă... și nimeresc la un doctor. M-a consultat... L-am văzut că era încărcat cu ceva care

nu se potrivea unui medic. Și-mi recomandă un medicament injectabil. Și zice: „Acest medicament îl veți face aici, la noi, în venă.” Zic: „Am înțeles, domnu' doctor!”

Mă duc acolo, unde se făceau injecții, și am dat de o doamnă – Iancu, moașă, soția unui șofer de la garajul unde lucram eu. Zic: „Uite, domnul doctor X mi-a dat injecția asta, să mi-o faceți acuma, în venă.” Se uită ea la fiolă și zice: „Păi, domnu' Anastasescu, injecția asta nu se face în venă, dom'le!” „Dom'le, doctorul mi-a spus în mod expres: «O faceți în venă!»” Moașa a luat injecția și s-a dus la doctor: „Dom'le, pacientul ăsta probabil că a înțeles greșit, și a spus că injecția asta să i-o fac în venă! Injecția asta nu se face în venă!”

Eu, fiind bolnav și nedându-mi seama că doctorul X îmi voia răul, am insistat: „Dumneata faci așa cum am spus eu, în venă!” „Bine!” Moașa s-a conformat. M-a așezat pe un pat și-mi face în mâna stângă. Simt și acuma... Și se uita la mine. A băgat acul și a început să pompeze. Noroc că mi s-a făcut rău – rău, rău de tot, până la nebuneală, și atunci moașa a scos acul.

Eu m-am ridicat și eram înnebunit. Deschid ușa și o pornesc prin tot dispensarul urlând. Dar urlam ca-n filme! Toți se uitau la mine. Oamenii mă cunoșteau. Și la capătul dispensarului, era căpitanul de securitate Stoenescu, care răspundea de tot ce se întâmplă în schelă, cu un gârbaci în mână, se uita. Privea și se bătea cu gârbaciul pe spate. Am alergat de nebun o stradă întregă, am alarmat o lume întregă – nu vedeau în mine decât un nebun. Când am ajuns la capătul străzii, probabil din alergătură, a început să-mi treacă. M-am dus la garaj, nu m-am mai întors la dispensar. Mi-era frică. M-au întrebat ce mi s-a întâmplat. Zic: „Uite, o injecție, nu știi ce” – eram zdruncinat. Peste o lună de zile, doctorul, din simplu practicant ce era – abia ieșise doctor – a fost numit director al unui spital dintr-un orașel din județul Prahova, inclusiv responsabil cu sănătatea pe o zonă foarte întinsă din zona aceluia spital.

***

Mi-au propus să mă trimită în Franța, ca om al lor, al securității. Zic: „De ce mă trimiteți în Franța? Că eu nu știu limba franceză!” „Ce spui, mă? Nu știi limba franceză? Dar pe fiii tovarășului Răchitan cine i-a trecut, mă, de la corigență? Nu tu,

la limba franceză?” Răchitan fusese comandantul securității pe raionul Ploiești. Și l-au dat afară. Dându-l afară, nu l-au lăsat pe drumuri, ci l-au pus șef al serviciului aprovizionare din cadrul Trustului de petrol Prahova. Eu, la Boldești, eram merceolog. Ajunsesem de la ajutor de șofer pe post de merceolog.

Și, într-una din anchetările pe care le făceau cu mine în încercarea de a deveni colaboratorul lor, într-o zi un maior, care era înconjurat de doi inși pe stânga, doi inși pe dreapta, spune: „Nu vrei, hm! Ei, bine... știm că ai o fiică la medicină, în anul cinci, la Târgu Mureș. Să știi că avem și noi, acolo, profesori de-ai noștri, care o să-i facă ce-o să-i facă și o s-o lase repetentă. Și o să fie vai de capul ei!” Nu m-am tulburat, parcă cineva îmi sufla la ureche. Și răspunsul meu a fost: „Cel mai mare bine pe care mi-l faceți, domnule maior, este s-o scoateți de la medicină, pentru că cu patru ani de medicină făcuți, mâine-și poate lua serviciu de asistentă medicală, și am scăpat de atâta cheltuială, la care nu mai pot să fac față!” M-a înjurat. Apoi mi-a spus: „Nenorocitul!” Ia dosarul și mi-l arată: „Uite, mă, ce scrie pe dosarul tău: „Anastasescu Silvestru Octavian – dușman al poporului ireedu-

cabil”. Dar ireeducabil era scris cu un singur e – ireducabil. Și Dumnezeu mi-a tăiat limba... Eu cam am obiceiul, așa, să vorbesc în plus, să-i spun: „Dom’le, ați uitat să scrieți acolo un e!”, că cine știe ce s-ar mai fi întâmplat!

***

O altă întâmplare asemănătoare cu comedia pe care mi-a jucat-o destinul a fost să am un coleg, un incult, o jăvruță de om, care a venit la mine și-mi spune: „Domnu’ Octav, dumneata, care ești un om așa și așa, dă-mi și mie un sfat. Mi s-a propus să intru în partid. Ce să fac?” Iar eu, într-un moment de dobitocenie, îi spun: „Dacă ești prost, te duci. Dacă ești băiat deștept, rămâi pe dinafară.”

Individul a fost pus să mă chestioneze, pentru că a doua zi sunt chemat de secretarul de partid al comitetului de partid al schelei, Stanciu. Și mă cheamă Stanciu, mă bagă în birou la el, și crezând că este singur în tot biroul ăla, îmi spune ce i-a spus ăla – Zincă Eugen îl chema, a murit de tânăr, de ficat. Marea majoritate a oamenilor care m-au turnat, mi-au făcut rău și i-am văzut făcând rău și altora, de ce credeți că au murit? De ciroză la ficat! Ori că oamenii ăștia s-au apucat de băutură muștrându-i conștiința, ori că ficatul este

depozitarul tuturor scârbelor pe care și le-a însușit omul făcând rău, se îmbolnăvește și se cirozează. Marea majoritate a celor pe care i-am cunoscut și mi-au făcut rău – ciroza hepatică – și dintre care unii nu erau bețivi. Și mi se pare că pe atunci mai făceam – sau abandonasem? – pneumotorax. Pneumotoraxul este un procedeu pentru cei care au caverne, să le bage aer, să le despartă pleurile, și să facă o pungă de aer care să apese plămânul și să închidă cât de cât găurile din plămân. Fie că o fi știut că sunt bolnav, fie că n-o fi știut, dar știu că m-am trezit cu un picior în spatele picioarelor mele și trântit jos. Trântit jos fiind, nemernicul s-a așezat cu amândoi genunchii pe plămânii mei, și-mi zicea: „Dușmanule! Legionarule!”, în fine, tot ce-i venea la gură.

Aproape de momentul în care simțeam că mă sufoc total și că moartea e aproape, probabil că vaietele mele le-a auzit președintele sindicatului, Vasilescu îl chema – un tip înalt, frumos, voinic, un păr negru – dar cu o coamă albă pe mijlocul capului. Parcă-l văd și acum! Deschide ușa furios și zice: „Ce se întâmplă aici, dom'le?” Zice: „Uite, dușmanul ăsta!” „Păi, ce-i faci, domnule? Îl omori?”

Asta se întâmpla în localul partidului, la Boldești, acolo unde-și avea sediul acest Stanciu. Și venirea celui alt m-a salvat. M-a luat ăla de mână, m-a ridicat. Celălalt găfâia de efortul pe care-l făcuse. Și am plecat. Comedia: mă mut de pe strada Vasile Alecsandri în nord, aici, în Ploiești. Pe dânsul îl avansase, după chestia asta (dar nu din chestia asta, ci din alte motive) președintele colegiului de partid pe județul Prahova. Om mare! Om mare!... Dar l-au dat afară. Când m-am mutat de pe Vasile Alecsandri la nord, cine era în acel bloc? Stanciu! Dom'le, timp de vreo zece ani de zile m-am întâlnit cu el, uneori de mai multe ori pe zi. Și mă saluta respectuos: „Bună ziua!”, alteori: „Să trăiți!” Și acum îmi pare rău că nu i-am răspuns niciodată la salut. Că se pocăise, că nu se pocăise, nu știu de ce mă saluta... Poate că din cauză că îl dăduse afară de la partid – pentru că era un incult, o javră de om.

***

Când eram în timpul anchetelor la securitate, datorită faptului că nu scoteau nimic de la mine, absolut nimic, într-o zi, când ne crescuse și nouă barbă... eram mizerabili, eram într-o stare de viețuire sub orice critică, incredibilă. Mi-a venit

rândul și m-am așezat pe scaun, să mă ia
ăla la... țiganul – era țigan! – și era cu
pământul. Și intră un locotenent, unul
solid, așa, îl chema Drăghici. Zice: „As-
cultă, bă! Pe ăsta îl razi pe uscat, poate i
se dezleagă limba!” Și face pași înainte, se
duce... „Păi, dom' locotenent...” „Ce, dom'
locotenent?! Execuți ordinul!” L-am văzut
pe țigan, săracul, că l-a cuprins mila de
mine. Și de frică de bănuiala că s-ar putea
întoarce locotenentul, să vadă dacă mă
rade pe uscat sau nu, zice: „Dom'le, ți-e
scârbă de mine?” „Nu.” „Uite ce am să
fac, ca să te usture mai puțin: pe neobser-
vate, eu o să scuip în palmă și o să-ți dau
cu scuipat pe față, ca să meargă briciul
altfel.” Zic: „Nu mi-e scârbă, mă.” La un
moment dat, ce mai... scrâșneam din
dinți... zice: „Eu nu mai am scuipat în
gură! Scuipă dumneata în palma mea!” Și
am scuipat și m-a dat pe față, și m-a băr-
bierit. Comedia destinului...

Când m-am mutat la socri, cine era
vecinul meu? Drăghici! Nu ne salutăm,
dar ne uităm unul la altul. Nu mai era în
securitate, era civil. Marea majoritate a
celor care erau în securitate cât mă an-
chetau pe mine au fost mutați – securi-
tatea s-a lipsit de mulți. Ceea ce înseamnă
că la un moment dat a făcut rost de ei cu

ghiotura: „Haide, bă! Te fac ofițer, îți dau bani, fă ce spunem noi!” Dar i-au băgat pe posturi foarte bune – directori, inspec-tori. Iată, un destin care la un moment dat, acuma, după atâția ani de zile, mă fa-ce să zâmbesc. Cum de a fost posibil să se întâmple așa ceva?

***

Eu am fumat 63 de ani - mai puțin doi, cât am fost în pușcărie. Ajunsesem să nu mai suport să fumez. Dar, totuși, fu-mam. Și m-am lăsat de vreo șase-șapte ori, câte o lună, câte două. Și după fiecare timp din ăsta, în vis, îmi apărea diavolul. Când am vrut să mă las, visam cum dia-volul lua foi de tutun, le făcea șomoiog și mi le băga pe gât. În ziua de 8.08.2008, după ce am avut, de asemenea, un vis cu diavolul, am rugat-o pe Maica Domnului să mă ajute. Ea m-a ajutat pe mine în mo-dul cel mai discret, de mic copil. Nu-mi zicea: „Eu sunt aceea care te salvez”, dar după aceea îmi dădeam seama că numai ea putea să facă lucrul ăsta. Și pe 8.08.2008, am zis: „Maica Domnului, dacă tu nu mă ajuți să mă las de tutun și să scap de diavol, sunt un om pierdut!” Ei, după 8.08.2008, dată pe care n-o pot uita, n-am mai pus țigară în gură... Am visat de vreo câteva ori, de la an la an, că

trag, așa, câte un fum. Dar mă trezesc cu scârbă.

***

L-am cunoscut și pe Virgil Maxim - am ctitorit cu el, am făcut începutul Bisericii Acoperământul Maicii Domnului. Mi-aduc aminte... fumam și eram pe strada mea, acolo, la nord. El tot la nord stătea. Și aud în spatele meu un tropăit și o chemare: „Frate Octavien!” Era el, Virgil Maxim. Zice: „Dacă te mai văd fumând, termini prietenia cu mine!” Zic: „Bine, am înțeles.” Am aruncat țigara. După două sau trei săptămâni de zile, am auzit că a murit. L-am cunoscut la biserică la Nord, cânta la strană. Cânta la strană.

După ieșirea din închisoare, a vrut la un moment dat să se călugărească. S-a dus la un episcop, i-a spus prin ce trecuse în viața lui, iar episcopul i-a răspuns: „Banditule, nu avem nevoie de legionari în mănăstiri. Du-te să te demaști.”

După acest răspuns, Virgil Maxim nu s-a mai călugărit...

***

Eu am avut prilejul să mă călugăresc, dar un examen intim mi-a spus că nu sunt un om bun de asceză. N-am suportat lucrul exagerat. Eu prin asceză am înțeles nu ceva obișnuit, ci ceva de o severitate

extraordinară. De aceea, după mine, puțini sunt călugării care fac asceză. Că asceza, dacă n-o iei de la A și n-o termini la Z, și mai sus de Z, degeaba o faci. N-am prea cunoscut eu așa călugări, dar am avut cunoștință de felul de a trăi în călugărie. N-am suportat excesul în viața mea. Deși excese în materie de rău personal am suportat. Nu le-am putut domina, nu le-am putut stăpâni. La cele în sensul bun știam unde să mă opresc.

Mi-a plăcut foarte mult în viață să fiu un om rezervat, ca să nu fiu luat în seamă. Mie mi-a plăcut să-mi văd de mine însumi și să mă interiorizez atât de mult, încât să simt că mai mult de 90% viața care mi-e dată e a mea, s-o trăiesc eu pentru mine, fără însă a fi egoist, a nu se înțelege asta.

***

Dintre sfinți, cel mai apropiat mă simt de Maica Domnului. Nu există sfânt mai mare. Ea e Everestul credinței mele. Nimeni n-o poate ajunge. După aceea, toți sfinții i-am băgat la un fel de egalitate.

În urmă, acuma, m-am îndrăgostit de Sfântul Nectarie. Toată râvna către Sfântul Nectarie pornește de la nevastă-mea. Cum o fi aflat ea, nu știu. Dar cred că

pentru o perioadă – nu pentru totdeauna... – Sfântul Nectarie și-a cerut într-un fel de la Dumnezeu un transfer de la greci la români, aici...

Citesc cartea cu minunile Sfântului Nectarie în România... E ceva fantastic! Dar totul e de crezut! E de crezut, pentru că oamenii care dau mărturii nu sunt nebuni, să spună povești, aiureli, nebunii...

Când eram eu bolnav, am simțit prezența unui om bătrân, care stătea lângă mine, în pat, și vorbeam cu el. Dar, în asemenea grad s-a schimbat sufletul meu în clipele alea, încât în momentul când a venit nevastă-mea în cameră la mine, să vadă: mai trăiesc, nu mai trăiesc, i-am spus: „Măi, cine a fost omul care a fost lângă mine, aici?” „Care om?” „Un om, uite așa, cu barbă, cutare...” Ea, săraca, în momentul ăla, citea acatistul Sfântului Nectarie. Îl citește în fiecare zi. Eu nu spun că sfântul a făcut cu mine vreo minune și nici nu mă aștept. Că a te ruga unui sfânt să-ți facă o minune o consider o ispitire, o încercare de ispitire. Spui: „Uite, am nevoie de ajutorul ăsta, dar dacă nu mă ajuți, nu înseamnă că nu mai cred în tine!” Înseamnă că până acolo, până într-un anumit loc stau puterile tale.

***

Primul meu anchetator a fost un ce-
tățean, Sârbu, care și-a lepădat haina ver-
de și a luat-o pe aia kaki cu epoleți al-
baștri. Și circa trei-patru ore – aceea a
fost prima anchetare – cu farurile în ochi.
Ceva zăpăcitor! Te scoate din lumea ta! Și
aveam pe unul în spate și, la un moment
dat, eram într-un fel de pierdere de mine
însumi – să stai cu farurile alea în ochi.

De multe ori mi s-a întâmplat să mă
prezint la anchete cu o deschidere spre a-i
minți de la cap la coadă. Ei umblau după
adevăruri care să-i pună în situația să
descopere pe alții, ca numărul să fie ma-
re, pentru că, la un moment dat, acesta
era criteriul după care lucrau ei... Nu-i
mai interesa cine este atât de vinovat sau
cât e de vinovat – asta, dacă se întâmpla
să fie vinovat! Pe ei îi interesa la grăma-
dă, să fie cât mai mulți, ca spaima în po-
pulație să fie extinsă și puternic infiltrată,
ca să creeze o stare de teamă, de înfrico-
șare, să-ți fie frică să mergi pe stradă, să
vezi cum pui pasul. Probabil că nu toți au
simțit lucrul acesta, dar marea majoritate
a populației a simțit-o și mi-am dat sea-
ma de efectele pe care le-a avut acest
comportament al securității după așa-zisa
revoluție. Oamenii nu erau aceia pe care
îi doream eu să fie. Aveau o teamă în ei,

teamă care persistă și acuma. Sunt oameni care și-au luat nepăsarea drept un fel de măsură de precauție, ca să fie cât mai puțin introduși în viața socială, *inter homines*, ca nu cumva unele bănuieli să se nască peste noapte împotriva lor. Pentru că, pe bună dreptate, sunt oameni – printre care oameni sunt și eu – care recunosc că și la ora actuală securitatea lucrează – dar cu alte metode.

Înainte lucra pe față. Înainte te oprea pe stradă, te înjura – „Mă, derbedeule! Mă, banditul! Mă, cutare!” Acuma au o schimbare de comportament și ei nu uită că li s-a aranjat, încă de la început, un teren favorabil. Și eu, care m-am dezis oarecum de faptul de a face politică *in espresso...* dar... nu tot, dar cele mai multe lucruri în rău care se întâmplă la ora actuală se datorează felului în care a procedat Iliescu când a venit la putere. Le-a îngăduit, în primul rând, să fie siguri că nu li se întâmplă nimic, le-a creat „locuri de muncă”, avantaje de-a intra în afaceri – nepricepuți fiind, dar le-a dat ajutoare care să-i îndrume spre afaceri și spre a deține cât mai multă putere. Sunt unii, observ acuma, datorită agitării lor și discursurilor pe care țin neapărat să le țină în fața unui public cât mai larg și să-și câști-

ge crezământ în cele ce spun. Însă eu văd în el pe omul parșiv, omul care știe să lucreze în stil sovietic, pe dedesubt. Îți dă impresia că este cu totul altcineva decât ceea ce este și cine este.

***

Și cu mare teamă de ce voi afla despre cei care m-au turnat, că vreau să stau tot în starea de minunăție, poate o să mă duc până la urmă să-mi verific dosarul. Mai mult de douăzeci de ani după '89 nu m-am dus. Dosarul cred că mi-ar umple mintea de nume pe care nu le-aș recunoaște altfel, care m-au turnat, care n-au avut loc de mine în viața asta, deși am fost un om retras, un om care nu mă băgam în viața altora. Însă securitatea a avut un asemenea gând rău față de mine, că cei 38 de ani, până-n primăvara anului 1989, m-a urmărit ca o umbră. Numai unul dintre ei m-a urmărit 18 ani de-a șirul. Cu acesta m-am întâlnit după cinci ani de la așa-zisa revoluție, și ne-am petrecut unul pe lângă altul, ne-am uitat unul în ochii altuia. Și, ca la un semn, ne-am oprit fiecare cam la cinci metri unul de altul. Și-l aud spunându-mi: „Banditule, tot de mâna mea ai să mori!” E general acum. În ce țară trăim, numai

Dumnezeu știe. Prea ne încercă Dumnezeu! Poate merităm...

***

Momentul acela, la securitate, la 13 august, a rămas pentru mine un moment de referință. Și nu pot spune oricui ce mi s-a întâmplat atunci, pentru că mulți te consideră un fabulator, un om care trăiește dincolo de realitate. Nu toți te pot crede. Trebuie să ai ceva în tine, ceva deosebit. Dar nu totdeauna harul vorbește în noi. Am căutat să nu depășesc anumite niveluri. Nu mi-a plăcut să ies în față, sub nicio formă, deși aș fi avut motive, cazuri, împrejurări în care să pot vorbi. Dar numai pentru simplul fapt că unul din mulți nu te-ar fi crezut te face să taci. Deși cred că a vorbi despre asta este o datorie, mai ales în această perioadă în care se încercă descreștinarea oamenilor sub toate formele, cu toate metodele.

Când mă gândesc la valurile astea de negreală care vin din Occident, și la care oamenii poftesc... când mă uit la scârba asta de geam, cum lucrează asupra tinerețului... asupra oamenilor, în general. Și totul e dictat. S-ar putea să fiu un om aiurit, dar... Globalizarea pe care o trăim, mondializarea, desființarea națiilor, a religiei – și când spun a religiei, mă gân-

desc la cea ortodoxă, că celelalte sunt și nu sunt.

N-am să apuc momentul în care Dumnezeu o să permită noului guvern mondial să se urce sus... sus... cât mai sus! Dar asta este vrerea lui Dumnezeu să se urce sus, pentru că atunci când va spune: „Jos!”, praf să se facă! Nu există pericol mai mare pentru omenire. Vai de mine, ce ne așteaptă... Și Dumnezeu sporește foarte mult în încercările pe care le dă omenirii ăsteia, dar când Dumnezeu îi va face praf, praful se va alege de ei! Ei, momentul ăsta n-am să-l apuc. Va fi peste ani, ani, ani...

Tare mi-aș fi dorit să nu am această vârstă acum, la care am ajuns prin minunile lui Dumnezeu...

Am 85 de ani... mă apropii de vârsta patriarhilor. Oi merita, n-oi merita, dar trăiesc un sentiment: nu pot să mor înainte de a se împlini cu mine o împrejurare la care măcar să asist. Trebuie să se întâmple ceva la care eu să fiu prezent. Și dacă m-ar ajuta puterile să fiu și participant...

Anexe:

Ne vorbește Valeriu Gafencu...⁶

Creștinii nu pot primi pacea ispititoare a Satanei, creștinii nu vor accepta decât pacea lui Hristos, oricât de multe sacrificii li se vor cere.

Cine crede fără a fi și un misionar, acela n-a cunoscut frumusețea credinței.

Rămân ostaș credincios al Bisericii, căci în aceste vremuri Iisus trebuia să fie în temniță. Sunt cutremurat și fericit că mi se oferă moartea pentru El.

Să nu părăsiți niciodată Biserica, chiar dacă veți întâmpina mari împotriviri în statornicirea adevărului.

Cred că numai cu adevărul Evangheliilor își poate găsi omul liniște în suflet.

Să dați slavă lui Dumnezeu toată viața.

Acum cine crede trebuie să stea gata de moarte.

Oamenii trebuie să fie sfinți.

---

⁶ Extrase din volumul *Sfântul închisorilor* – Valeriu Gafencu, coordonat de monahul Moise de la Oașa, Editura Reîntregirea, 2007 (n. ed.).

Vrăjmașii lui Hristos au dezlănțuit cea mai mare și cea mai crudă prigoană asupra creștinilor.

Acum cine crede trebuie să stea gata de moarte.

Cei ce m-au lovit m-au împins mai tare în brațele Domnului și pentru acestea le mulțumesc.

În suferință m-am putut cunoaște pe mine însumi, mi-am putut cunoaște goliciunea și nimicnicia. Azi mă văd un păcătos, cel mai păcătos om.

Sunt fericit, căci dacă mi-i îngrădită libertatea fizică de către legile omenești, prin zidurile închisorii, Dumnezeu mi-a dăruit libertatea sufletului prin trăirea Iubirii - și această libertate este bunul suprem pe care l-aș fi putut câștiga în lumea aceasta plină de deșertăciuni.

Mă rog pentru prieteni, pentru creștini și pentru mântuirea din ceasul al unsprezecelea a dușmanilor.

Suferința, oricât ar fi de grea, nu are alt sens decât curățirea sufletului dornic de mântuire.

Doresc să știu că sunteți pregătite să primiți cele mai grele lovituri cu credința

că, dincolo de această viață trecătoare, există o altă viață, veșnică, fericită, o patrie cerească fără hotar, care merită orice jertfă, oricât de mare.

Numai cine a gustat din bucuriile adânci ale sufletului le poate înțelege.

Nu numai în mănăstire este mântuit omul. Eu m-am pregătit și mă pregătesc mereu să devin creștin.

Să nu așteptați fericirea să vină din altă parte decât dinăuntrul vostru, unde sălășluiește Hristos.

Trebuie să stăm sub povața duhovnicului, care înlătură voia nepricepută, făcând loc voii lăsate de Dumnezeu în fiecare dintre noi; că dacă nu stăm sub povața duhovnicului, putem intra în rătăcirii mai mari ca patimile.

În toate împrejurările roagă-te lui Dumnezeu să se împlinească voia Lui.

Simt iubirea Mântuitorului Hristos și la El alerg când vin ispitele asupra pătimășului meu trup; și Domnul mă ajută și-mi dă puteri să birui răul.

Țelul de căpetenie al vieții noastre trebuie să fie o permanentă pregătire pentru ziua Învierii creștine.

Crezul pentru care m-am jertfit cerea o viață grea și-o moarte de martir.

Alta este viața decât cea pe care și-o închipuie omul. Altul este omul însuși decât ceea ce se închipuie el a fi. Altul este adevărul, decât cel pe care și-l imaginează mintea omenească. Adevărul este Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu. Căutați să vă apropiați sincer de Hristos și lăsați lumea cu păcatele ei în pace.

Păcatul este a doua răstignire adusă Mântuitorului; acum Îl scui pă în față cei ce sunt botezați, acum cununa de spini I-o pun cei ce se numesc creștini, acum Îi dau palme, acum Îi bat piroanele, acum Îl împung cu sulița cei pentru care a suferit batjocoriri și bătăi și pentru care și-a dat sângele pe Golgota.

Acest secol a dat noian de sfinți și de martiri, numai că nu-i cunoaștem. Hristos este prezent în lumea de azi prin sfinți, martiri, mărturisitori și eroi. Dar lumea de azi nu e solidară cu sfinții ei, căci nu le poate urma exemplul. Dacă sfinții de acum ar fi fost la începuturile creștinismului, toată suflarea creștină ar fi trăit cu ei, prin ei, către ei. Noi nu suntem creștini și de aceea nu ne cunoaștem sfinții.

Danion Vasile

Valeriu Gafencu – un erou al credinței, al Bisericii, al neamului

*Cuvânt ținut la ședința de la primăria
din Târgu Ocna din 30 mai 2013
în care s-a analizat ridicarea titlului
de cetățean de onoare acordat
lui Valeriu Gafencu⁷*

Valeriu Gafencu este foarte important pentru marea majoritate a creștinilor ortodocși din țara noastră și nu numai. Aș începe prin a spune că în Republica Moldova, în Biserica Ortodoxă din Moldova, este propus spre canonizare. Am discutat cu mitropolitul Vladimir al Moldovei despre această canonizare și a spus că, întrucât ei aparțin de Patriarhia Rusă, au o duminică de prăznuire a noilor mucenici care au pățimit pentru Hristos în perioada comunistă. Anul acesta, în ziua în care la Aiud, pe 14 mai, s-a făcut priveshere pen-

---

⁷ Cuvântul a apărut în revista *Atitudini*, nr. 29/2013, pp. 55-59. Am considerat că nu este necesară reproducerea pasajelor în care se făcea referire la întâmplări pe care Octavian Anastasescu le relatează, pe larg, în volumul de față (n.ed.)

tru sfinții închisorilor, în ziua de 14 mai, în Republica Moldova s-a hotărât să existe prima biserică închinată noilor mucenici din Republica Moldova și cuvioșilor de acolo. Valeriu Gafencu va fi cinstit ca sfânt.

El este deja cinstit ca sfânt, pentru că, după învățătura Bisericii Ortodoxe, sfântul devine sfânt după moartea sa. Nu contează că au trecut sute de ani de la moartea lui Ștefan cel Mare până la canonizare. Nu contează câți ani trec. Important e modul în care mori. Pentru Biserică, de asemenea, este foarte important că există și oameni care au făcut lucruri rele în viața lor, care și-au schimbat viața și au devenit sfinți.

Cât privește cazul lui Valeriu Gafencu, așa cum mărturisesc cei care l-au cunoscut, este o personalitate duhovnicească ce i-a impresionat pe cei mai mulți deținuți care au trecut prin închisorile comuniste. Ca să nu fac referire la mărturiile celor care au fost simpatizanți sau membri ai Mișcării Legionare, am să fac referire la mărturia unui socialist, și consider că este importantă mai ales pentru cei care simpatizează socialismul și stângă.

Este vorba de un fost deținut politic, Octav Anastasescu – o parte din mărturia lui a fost deja tipărită în ultimul număr al revistei *Atitudini*, și va fi postată, în format video, pe internet pentru marele public. Octav Anastasescu vorbește despre faptul că, în închisoarea de la Târgu Ocna, Valeriu Gafencu era un deținut care făcea minuni – el face referire la câteva minuni pe care le-a trăit în mod direct. (...)

Ceea ce ne interesează, legat de subiectul întâlnirii noastre, este atitudinea lui Valeriu Gafencu față de evrei. Aceasta este miza discuției noastre, până la urmă. Așa cum mărturisește acest socialist, Octav Anastasescu, pe mulți i-a impresionat faptul că Valeriu Gafencu a avut puterea să doneze streptomicina pentru a salva viața unui pastor evreu, Richard Wurmband. Mărturisește tot domnul Anastasescu faptul că existau dese polemici teologice între Valeriu Gafencu și pastorul Richard Wurmband și, de fiecare dată, Valeriu învingea, fără să fi avut o pregătire teologică înaltă – fusese student al Facultății de Drept – și cu toate acestea, datorită faptului că L-a iubit pe Dumnezeu, în toate discuțiile pe care le-au purtat a reușit să-l convingă pe pastor de justetea

argumentării ortodoxe. Însă, în clipa în care, din cauza bolii de plămâni, Gafencu putea să moară, a primit streptomycină – pe care i-a donat-o evreului. Aceasta a fost atitudinea lui Valeriu Gafencu față de evrei. Dacă el poate fi judecat pentru așa ceva, atunci ar trebui judecați toți creștinii care ar fi gata să-și dea viața pentru musulmani, pentru evrei, pentru cei de alte religii.

Valeriu Gafencu este un reper pentru noua generație. Am ținut în întreaga țară conferințe despre mărturisitorii din închisorile comuniste. Întrebați tinerii de liceu – cei mai mulți vă vor spune că, din valorile secolului XX, între primele locuri în sufletul lor se află Valeriu Gafencu. Este atât de cunoscut între tineri, încât există chiar o melodie a uneia dintre cele mai cunoscute formații de rap, care are o sintagmă: „Valeriu Gafencu, model și exemplu!”. Cu adevărat așa este!

Indiferent dacă Valeriu Gafencu va fi canonizat peste cinci ani sau peste zece ani, important este modul în care L-a mărturisit pe Hristos, este faptul că ne-a învățat să-i iubim pe evrei și pe cei de alte credințe. Este un model de iubire. Nu ne putem lua, judecând un om, după cine știe ce acte pe care le au comuniștii sau

acte pe care le invocă cei care au cercetat arhivele și spun că a intrat în închisoare pe vremea lui Antonescu...

Ce a făcut rău acest om? Un om care, prin blândețea lui, îi îmblânzea pe gardieni. Un care, prin privirea lui, dădea putere celor care erau flămânzi, însetați, și celor care au trecut prin grele încercări. (...)

Unii încearcă să-l lovească pe Valeriu Gafencu, lovind, de fapt, în poporul român. „Loviți în demnitatea poporului român, loviți în credința poporului român, loviți în valorile morale ale poporului român” – este mărturia pe care o dau foștii deținuți politici celor care se opun cinstirii lui Valeriu Gafencu, pentru că el nu a fost doar un erou al Bisericii. Există persoane care au fost eroi ai Bisericii, fără să fie eroi ai neamului. Există eroi ai neamului, cum au fost unii haiduci, de exemplu, care, deși s-au luptat vitejește, au făcut tot felul de lucruri deosebite, n-au dus o viață bisericească – cu spovedanie, împărtășanie, rugăciune; haiducii aveau tot felul de căderi din acestea lumești, au fost eroi doar ai neamului, nu ai Bisericii.

Însă Valeriu Gafencu este și erou al neamului și erou al Bisericii. Primăria din Târgu Ocna a făcut un lucru de toată cin-

stea dându-i diploma de cetățean de onoare lui Valeriu Gafencu, și prin aceasta arată că statul român își cinstește valorile. Nu poate spune nimeni: „Ei, lasă! Să-l cinstească doar credincioșii!” Cu tristețe vă spun: de Valeriu Gafencu se știa în America înainte să se știe în România. Înainte să apară prima carte despre Valeriu Gafencu în țara noastră, în America a apărut o revistă, *Orthodox World*, tipărită de cel mai cunoscut părinte american, Serafim Rose, și acolo au fost materiale clare despre Valeriu Gafencu, despre Costache Oprișan și alți sfinți ai închisorilor.

E un lucru de toată cinstea faptul că această comisie juridică, analizând situația pe care o discutăm, a dat un vot negativ. Prin aceasta membrii comisiei juridice arată că iubesc adevărul. Și, prin acest vot, ei reușesc să dea încredere oamenilor în cei care conduc. Pentru că, altfel, dacă un primar spune ceva, peste șapte ani se schimbă lucrurile, peste zece ani vine altul și ne tot răzgândim, ne tot răzgândim, oamenii cad în confuzie și pot exista pur și simplu mișcări sociale de protest, de revoltă, pornind de la lucruri din acestea mici. Există scânteii care aprind pălălăi mari de foc.

Este foarte bine să se cunoască viața lui Valeriu Gafencu. Este foarte bine ca cei care v-ați adunat aici să înțelegeți că nu aveți de-a face doar cu un erou al credinței, un erou al Bisericii, ci cu un erou al neamului, care a învățat că adevărata iubire de neam înseamnă să nu urăști, să nu disprețuiești pe cei de alte neamuri. Greșesc unii care se bat cu pumnii în piept, spunând: „Neamul nostru românesc... Noul Ierusalim” și tot așa. Nu! Noi, fiind în Biserică, avem datoria de a-i iubi pe toți, indiferent de credința lor. (...)

***

Fragment din dreptul la replică, cerut în urma intervenției domnului Alexandru Florian, directorul Institutului Elie Wiesel:

Precizez că această ședință are loc într-un moment foarte trist pentru majoritatea credincioșilor români, când cel mai cunoscut duhovnic care a trecut prin închisorile comuniste, părintele Justin Pârvu, de la Mănăstirea Petru Vodă, este foarte, foarte bolnav, pe patul de moarte. Părintele Justin mi-a cerut să apăr memoria lui Valeriu Gafencu, așa cum am și făcut, în predica pe care am ținut-o atunci

la Petru Vodă, și așa cum am s-o fac în continuare.

Institutul Elie Wiesel, prin reprezentantul său, a spus că mărturiile despre Valeriu Gafencu sunt mitologie. Aceasta este o călcare în picioare a valorilor popoului român. Cei care au trecut pe la Târgu Ocna, cei care au fost colegi ai lui Valeriu Gafencu, au dat mărturie despre sfințenia sa. Repet: Octav Anastasescu a fost socialist, deci nu legionar, și nu avea niciun motiv să-l apere.

Faptul că nu au fost canonizați încă sfinții închisorilor se datorează faptului că, până în '89, în România s-au făcut foarte puține canonizări. Dar mitropolitul Bartolomeu Anania, înainte de a muri, a spus: „Este vremea să-i canonizăm pe noii mucenici!” Actualul arhiepiscop al Maramureșului și Sătmarului, Justinian Chira, un ierarh foarte respectat, a spus foarte clar: „Se așteaptă canonizarea lui Valeriu Gafencu!” Sunt din ce în ce mai mulți ierarhi care vorbesc despre apropiata canonizare a sfinților închisorilor.

Cât privește Târgu Ocna, aici, un duhovnic, care a fost stareț al Mănăstirii Tismana, starețul Gherasim Iscu, un om cu viață sfântă, înainte de a muri, l-a sponedit pe unul din torționari, pe unul din

cei care îl chinuseră, și a trecut la Domnul în seara de Crăciun. Părintele Gherasim și-a iubit dușmanii, așa cum Valeriu Gafencu ne-a îndemnat să ne rugăm pentru vrăjmașii noștri. Înainte de a muri, părintele Gherasim Iscu a spus: „Aici, la Târgu Ocna, va fi loc de pelerinaj”.

Depinde și de dumneavoastră în ce măsură veți întări în noua generație cultul eroilor, în ce măsură veți vorbi despre adevărata memorie a trecutului, despre istoria recentă. Aveți dreptul de a călca în picioare sângele datorită căruia suntem liberi astăzi, sau aveți datoria de a rămâne pe poziția adevărului. Noi suntem în Europa. Noi nu trebuie să intrăm în Europa, lepădându-ne de sfinții și de martirii noștri, ci trebuie să fim în Europa așa cum au vrut să fim în adevăr cei ce au murit în închisorile comuniste...

Notă: Rezultatul votului a fost îngrijorător – din 17 voturi, 8 au fost pentru ridicarea titlului de cetățean de onoare, 6 de partea lui Valeriu Gafencu și doar 3 abțineri. Creștinii s-au bucurat că titlul nu s-a ridicat, întrucât era nevoie de două treimi, adică 12 voturi, împotriva sfântului închisorilor, și nu au fost decât 8. Însă, raportul de 8 la 6, adică 4 la 3,

arăta care era raportul de forțe în primăria Târgu Ocna.

Din păcate, acest raport a fost modificat brutal, în urma unor presiuni exterioare foarte puternice.

În ziua de 21 iunie 2013, la primăria din Târgu Ocna votul privitor la retragerea titlului de cetățean de onoare acordat lui Valeriu Gafencu a fost reluat. Subiectul a fost trecut pe ordinea de zi abia la începutul ședinței, deși nu era o situație de urgență care să justifice această măsură. De fapt, s-a încercat ca totul să se desfășoare tâlhărește, pe furiș, pentru a exclude posibilitatea unei forme de rezistență.

Rezultatul votului a fost absolut șocant – un singur vot de partea lui Valeriu Gafencu, nicio abținere, iar restul împotriva sfântului închisorilor. Votul acesta oglindește drumul pe care au ales să îl parcurgă mai marii noștri, politicieni de diferite culori politice: drumul distrugerii tradiției și valorilor neamului românesc.

Putem observa, la un nivel mai mare, cum în ultimii ani legile anticreștine au parte de o susținere din ce în ce mai amplă. Se apropie vremurile în care vom vedea împlinindu-se profeția făcută de

mai mulți mărturisitori ai închisorilor comuniste (printre care și părintele Justin Pârvu) despre venirea unei noi prigoane, mai dură decât cea prin care au trecut ei.

Pe 30 aprilie 2013, la primăria din Târgu Ocna s-au adevărit într-un fel cuvintele profetice ale părintelui Gheorghe Calciu Dumitreasa: „Or să se bată cu noi și morți; iar noi o să fim alături de voi, ca să ne apărați. Și morți vom birui!” Numai că biruința a fost doar parțială. Dușmanii adevărului au reacționat imediat, tâlhărește, ilegal, dar eficient. Și ei se vor ridica în continuare, din ce în ce mai des, din ce în ce mai agresiv.

„Înfrângerea” lui Valeriu Gafencu din ziua de 21 mai 2013 ascunde de fapt o victorie a luminii – prin faptul că ne arată că adevărul nu poate fi biruit decât tâlhărește, pe furiș, pe întuneric. Și biruința aceasta a întunericului este doar trecătoare, efemeră, artificială.

Noi avem datoria de a rămâne în luptă, prin rugăciune și mărturisire, până la capăt. Și, dacă nu vom ceda, atunci pentru rugăciunile Sfântului Mucenic Valeriu și ale celorlalți sfinți ai închisorilor vom ajunge la mântuire...

„Cred și mărturisesc că Gafencu este un sfânt...”

*Un interviu neterminat cu Părintele
Gheorghe Calciu⁸*

- ... Să nu-mi spuneți că sunteți un nostalgic al temnițelor comuniste!

- Nu știu dacă ăsta e cuvântul, dar cam asta e ideea... Îmi dau seama că pare straniu, de necrezut chiar. Este imposibil de înțeles pentru cineva care n-a trecut prin închisoare. Suntem liberi și fericiți de libertate, dar păstrăm, totuși, un fel de nostalgie pentru închisoare. Lumea zice că suntem nebuni: cum să-ți lipsească închisoarea?! Dar în închisoare, eu, ca și mulți alții, am avut cea mai spirituală trăire din viață. Am atins acolo niveluri de trăire pe care nu suntem în stare să le atingem în libertate. Izolați, ancorați în Iisus Hristos, am atins uneori bucuria și iluminarea pe care lumea nu le poate oferi... Când monahul Nicolae Steinhardt și-a intitulat cartea de memorii din închi-

---

⁸ Fragment dintr-un interviu luat de Răzvan Codrescu, apărut în revista *Lumea Credinței*, anul V, nr. 9 (50)/ 2007 (n.ed.).

soare *Jurnalul fericirii*, n-a fost în niciun fel teribilist, n-a exagerat cu nimic. Cum n-a exagerat cu nimic nici atunci când a preluat și a instituționalizat numirea lui Valeriu Gafencu ca „sfânt al închisorilor“.

- *Nu numai ca fost deținut politic, ci și ca preot, considerați adecvată această numire, nu-i așa?*

- Eu nu l-am știut decât în treacăt pe Valeriu Gafencu, nu mi-a fost dat să fiu printre apropiații lui, nici să-i fi fost alături în clipele cele mai grele, ca un Ioan Ianolide, ca un Virgil Maxim, ca un Marin Naidim, dar mereu mi-a fost ca un reper, ca o lumină călăuzitoare și însuflețitoare. Din ce am aflat și știu despre el, cred și mărturisesc fără rest că este sfânt, un trăitor al cuvântului lui Dumnezeu la o înălțime de neînțeles pentru noi.

- *Biserica nu pare prea grăbită cu canonizarea lui, pentru care știu că s-au făcut propuneri serioase...*

- A lui în primul rând, dar și a altora, căci n-au fost puțini martirii Crucii din lagăre și din închisori. Părintele Justin [Pârvu] are toată dreptatea când zice: „Să știți că și din această pricină ne bate Dumnezeu, pentru că nu recunoaștem jertfa“. Mă tot întreb – am făcut-o și-n

prefață⁹ – cât îi va mai trebui Patriarhiei Române ca să iasă pe deplin de sub servitutea statului laic demonizat, orientat spre o Europă unită mai degrabă de duhul antihristului, și când îi va canoniza pe martirii neamului românesc și ai Bisericii? Biserica Rusă a făcut martiri din toți cei uciși în închisori, chiar dacă au dus o luptă politică, fiindcă toți au luptat împotriva imperiului satanic comunist. Iar la noi sfinții sunt renegați sau tăinuți de Biserică din motive politice și din lașitate duhovnicească...

Am însă încredințarea aceasta, că dincolo de orbirea și de lașitatea unora sau altora, sfinții din închisori veghează peste Biserica Română, peste sinodali prinși în plasa sclaviei statului ateu și peste neamul românesc, mai reali decât toate treptele ierarhice care neagă sfințenia celor morți în prigoana antihristică a bolșevismului.

- *La Valeriu Gafencu e în discuție, probabil, și aspectul angajării sale legionare...*

- La el, și nu numai. Dar ăsta nu-i criteriu teologic și duhovnicesc. Gafencu și

---

⁹ Este vorba de prefața cărții lui Ioan Ianolide *Întoarcerea la Hristos*, Editura Christiana, București, 2006 (n.ed.).

grupul lui erau tineri între 14 și 22 ani, arestați încă de pe vremea lui Antonescu, este adevărat, pentru activitatea lor în Frățiile de Cruce. Scurtă vreme după arestare, a început în inima lor o adâncă frământare privind opțiunile legate de viața de închisoare și de ideile pentru care fuseseră arestați. Educația lor religioasă nu inițial era una de adâncime, dar sufletele lor căutau ceva care să-i scoată deasupra suferințelor și să le aducă pacea lăuntrică. În primul rând, ei au căutat să-și pună în ordine propriile vieți, să înțeleagă și să trăiască experiența comunitară din Biserica primară, șlefuiindu-și treptat caracterul pentru iubire, jertfă, bunătate, comuniune. Deși neteolog, cel mai cunoscător al vieții sfinților și al Bibliei era, fără îndoială, Gafencu, care avea pe deasupra o rectitudine morală și o sensibilitate spirituală ieșite din comun. Și iată, cu și prin Gafencu, treptele curățirii și desăvârșirii lăuntrice descoperite de Duhul Sfânt acestor tineri neștiutori, dar arzând de dorul după Dumnezeu. Mai întâi, ei au constatat că omul este mereu atacat de durerile rele, dar că are puterea să le primească sau să le respingă. Aceste dureri rele îl războiesc pe om, dar cineva care are trezvie poate cunoaște stadiile

atacurilor și poate lupta împotriva lor. Este „războiul nevăzut“. Rezistența persoanei devine mai slabă, fiind atacată cu imagini mentale sau senzoriale, și dacă trezvia a căzut în lenevie sau slăbiciune, atunci pofta ia un aspect mai organizat și devine dorință, extinzând „războiul nevăzut“ și în planul sensibil. Foarte curând, dorința devine plan și este gata de împlinire practică. Lupta este mai ușoară în stadiul gândului și devine tot mai dificilă în stadiile următoare... Ei bine, o asemenea analiză nu putea fi făcută de acești tineri decât numai prin prezența Duhului Sfânt. Ei au biruit mistic istoria, veacul, urcând spre Soarele Dreptății, spre Răsăritul cel de Sus, Care este Hristos. Cum să reduci toate acestea doar la o simplă angajare politică anterioară, mai mult sau mai puțin legionară?

- *Ca unul care ați făcut direct experiența Frățiilor de Cruce, cum vedeți astăzi problema legionarismului?*

- Ținând cont de câți martiri a dat, cred că a fost de la Dumnezeu; dar, oameni fiind, s-au făcut și greșeli. Ianolide discută pe larg și această problemă. Gafencu n-a pus niciodată Legiunea deasupra Bisericii, nici n-a ignorat excesele ei. Trăirea lui, pilda lui de mucenicie pentru

Hristos, depășește cu mult orice contingentă istorică sau lumească. Știu de la cineva apropiat lui că ar fi spus, nu cu mult înainte de sfârșitul lui martiric: „Nu regret că am fost legionar și că am purtat haină legionară; dacă regret însă ceva, este că nu am purtat de la începutul începuturilor o singură haină: haina lui Hristos!”...

***

N. ed.: Cheia în care trebuie înțeleasă orientarea legionară a lui Valeriu Gafencu poate fi înțeleasă citind poezia sa *Imnul biruinței*:

„Chinuiți și-nfomețați
Înfruntăm urgii,
Stăm crucificați
Transformați în torțe vii.
Se smulge neamul din suferință,
Nădejdea și-o ridică la Cruce.
Mihai Arhanghelul azi îl duce
Năvalnic spre marea biruință.
Din zbuциumul și suferința noastră
Se-nalță-n zarea albastră
Ca o catapeteasmă-n sărbătoare
Imnul biruinței legionare.”¹⁰

---

¹⁰ Din volumul *Poeți după gratii*, Mănăstirea Petru Vodă, 2010, p. 498 (n.ed.).

Despre canonizarea sfinților închisorilor¹¹

a) Necesitatea canonizării mucenicilor din temnițele comuniste

Acești sfinți ai închisorilor, de la Aiud, Pitești, Gherla, din toate pușcăriile noastre, formează cea mai frumoasă și cea mai măreață coroană pentru împodobirea țării noastre înaintea lui Dumnezeu. Ei sunt soluția grăitoare, numai că nu strigă de acolo.

Izvorârea sfântului mir din osemintele lor, așa după cum se cunosc minunile acestea, e așa de grăitoare încât nu ne rămâne decât să le urmăm sfaturile, fapta și eroismul vieții lor. Acesta este, de fapt, un alt mesaj pentru neamul nostru. Aceștia sunt ultimii dintre sfinții români care izvorăsc mireasmă și vindecări în toate colțurile lumii – mesajul este să le urmăm viața, curajul mărturisirii. Tăcerea este

---

¹¹ Din volumul *Din învățăturile și minunile Părintelui Justin*, editat de Fundația Justin Pârvu, 2013, pp. 64-67 (n.ed.)

mormântul pe care îl săpăm neamului nostru. Ei vin să ne arate calea.

Mai am o neliniște: să îi văd pe acești martiri canonizați. Sfintele lor moaște izvorăsc pretutindeni mireasmă și vindecări, osemintele lor au ajuns la închinare până și în Țara Sfântă, la Sfântul Munte Athos și în multe locuri ale pământului, de unde mă sună părinți și maici că sfinții izvorăsc mir și mireasmă nemaiîntâlnită. Vreau să văd ziua când nu ne vom mai teme că avem în bisericile noastre la închinare moaștele acestor sfinți mucenici, că au ajuns să fie slăviți peste hotare mai degrabă decât în țara lor.

Dumnezeu cred că a trecut cu vederea greșelile noastre și a lucrat în neamul acesta, pentru credința poporului și martiriul mucenicilor noștri din închisori și de prin munți. Nu ierarhii și preoții au ținut ortodoxia românească, ci mucenicii din închisori și mamele creștine care și-au crescut copiii în duhul acesta al adevărului ortodox.

*b) De ce nu sunt canonizați
mucenicii din închisorile comuniste*

Această teamă a lor în a-i slăvi pe mucenicii din închisori arată cât de slabi și de neputincioși sunt. Până la ora aceasta

se tem ca nu cumva să învieze. *Aveți piatră? Aveți stânci? Puneți pe mormântul lor și îl păziți cu străji puternice, ca să nu se mai audă în veac de existența lor.* Dar, în ciuda tuturor eforturilor de a sta împotriva sângelui mucenicesc, vor rămâne neputincioși în fața adevărului, iar nedreptățile săvârșite asupra neamului nostru se vor întoarce asupra neamului și familiilor lor. Ororile săvârșite de acești agenți ai ateismului, ai satanei, apasă pe conștiințele lor și ale familiilor lor, încât putem spune că sunt niște oameni maltratați moralicește.

Vina de altfel o purtăm și noi, pentru că am fost surzi la durerile și strigătele mucenicilor din închisori, după cum surzi suntem și azi, încât nici preotul nu pomeneste nimic la parohia lui de existența acestor martiri și sfințenia lor. Preotul de azi e surd și la strigătul omului sărac, care nu mai are bani nici pentru o bucată de pâine, pentru că statul român l-a înglodat în biruri și datorii.

De aceea, martirii nu se plâng. Martirii se proslăvesc. Lor ne rugăm să mijlocească pentru noi în fața Tronului ceresc.

Așa se proslăvesc la noi sfinții mucenici: prin batjocură, prin prigoană, prin trudă și prin suferință. Nu poate dăinui

un neam fără eroi, fără sfinți. Și noi să fim atenți la educația pe care o facem copiilor, ca ea să fie în spiritul neamului din care facem parte.

Ce e neamul? Neamul este tatăl meu, este fratele meu, mama mea, vecinul meu, comuna mea, județul meu și toate la un loc formează neamul. Formați copiii îi duhul acesta creștin, să poată dăru, nu numai să ia!

Iar faptul că la noi nu sunt canonizați este lesne de înțeles. Dacă ar recunoaște sfințenia lor, ar însemna să recunoască toată baza lor de minciuni, se prăbușesc cu totul. Ei supraviețuiesc numai prin minciuna aceasta permanentă.

Dar prin martirii Bisericii trăiește Ortodoxia și va trăi. Cu cât mai mult sunt denigrați și osândiți și după moarte, cu atât mai mult ei vor rămâne mai vii în fața poporului nostru. Ei sunt oricum canonizați nu numai prin evlavia poporului român, ci și a altor popoare ortodoxe.

Sfântul sau martirul este eroul neamurilor. Nu ne interesează pe noi coloratura lui politică. El nu este omul mărginit – în România, ori în Spania, ori în Franța – el este omul care depășește granițele valorilor. E interesant că avem sfinți în secolele XIV, XV, XVI, XVII, dar de ce să

nu ne scoatem în evidență și mărturiile actuale, mai recente?

Sigur, e mare lucru să canonizăm pe Varlaam Mitropolitul, dar ceilalți de ce să stea nebăgați în seamă? Poate toată sărăcia și mizeria în care trăim noi astăzi, lucru pentru care ne urăsc celelalte popoare, este tocmai pentru că trecem cu indiferență pe lângă trupurile martirilor români. Până și catolicii își canonizează mai repede sfinții. Asta nu împrumută ecumeniștii noștri? Când vrem să canonizeze un sfânt, pe noi trebuie să ne intereseze dacă harul lui Dumnezeu a lucrat sau nu în acel suflet. Nu! Pe noi ne interesează mai întâi ce culoare politică a fost, dacă ne convine sau nu. De exemplu, despre Părintele Ilie Lăcătușu – ce putem spune despre el? E sfânt sau nu? Dar, dacă este legionar, atunci nu mai este sfânt. Păi, unde mai e adevărul? Acești tineri au murit pentru un adevăr creștin și național, a fost cu adevărat o mișcare de regenerare a Creștinismului nostru Ortodox.

Dar aceeași mafie din trecut este în prezent și va fi în viitor. Să se prezinte acum partidele politice și să spună câți sacrifice au din rândul tineretului lor? Ducem lipsă de jertfă în plan politic. Nu

riscă nimeni nimic, toți se protejează. De asta nici poporul nu-i iubește.

Mitropolitul Varlaam n-a fost deloc în afara vieții politice, a fost foarte implicat în viața societății politice românești. Biserica a fost prezentă întotdeauna în viața politică; n-a fost niciodată o conferință a unui guvern în care să nu fie și reprezentantul Bisericii. Ultimul cuvânt, să știți, era dintotdeauna din partea Bisericii – „Promulgăm legea cu condamnarea la moarte sau nu promulgăm?”... Erau foarte atenți să vadă ce spune Biserica. Dar, când a fost vorba să execute pe Codreanu și pe toată elita asta a creștinilor ortodocși, toată lumea a fost de acord – trebuie executat, pentru că tulbură nația. Cea mai mare greșală care s-a făcut în Ortodoxia noastră a fost că politicul a arestat toată atitudinea Bisericii, adică Biserica s-a integrat perfect vieții politice, după cum au fost vremurile.

Și ce fapte mari de canonizare cer decât se vad la un Virgil Maxim, Ioan Ianoș, Valeriu Gafencu, Părintele Calciu?... Dar ei nu pot promova acești sfinți, pentru că nu-și pun ei pielea în saramură...

Nota editorului

Valeriu Gafencu este unul dintre sfinții cu care dușmanii se luptă și după moarte. Am tipărit lucrarea de față tocmai pentru a-i ajuta pe cititori să înțeleagă faptul că Valeriu Gafencu nu a fost doar un mărturisitor și mucenic, el a fost și un creștin sporit în viața de rugăciune. Când la primăria din Târgu Ocna s-a decis retragerea titlului de cetățean de onoare acordat lui Valeriu Gafencu, Octavian Anastasescu mi-a spus: „Gafencu e sfânt. Nu a pierdut nimic. Au pierdut doar cei care sunt împotriva lui. Eu l-am canonizat deja în inima mea, și această canonizare nu o poate anula nimeni.” Unii spun: „Gafencu nu e sfânt, că, dacă ar fi fost, l-ar fi canonizat Biserica...” O astfel de poziție arată o lipsă de cunoaștere a modului în care Dumnezeu îi proslăvește pe robii Săi. În Duminica Tuturor Sfinților, și mai cu seamă în Duminica Tuturor Sfinților Români, îi cinstim nu doar pe sfinții canonizați deja, care sunt foarte puțini față de cei necanonizați, ci și pe ceilalți. Canonizarea sau necanonizarea lui Valeriu Gafencu ține nu de sfințenia sa, ci de credința sau necredința noastră. El însuși a spus un cuvânt legat de acest subiect, gândindu-se la pătimitorii generației sale: „Acest secol a

dat noian de sfinți și de martiri, numai că nu-i cunoaștem. Hristos este prezent în lumea de azi prin sfinți, martiri, mărturisitori și eroi. Dar lumea de azi nu e solidară cu sfinții ei, căci nu le poate urma exemplul. Dacă sfinții de acum ar fi fost la începuturile creștinismului, toată suflarea creștină ar fi trăit cu ei, prin ei, către ei. Noi nu suntem creștini și de aceea nu ne cunoaștem sfinții.” Creștinii care nu îl iubesc pe Valeriu Gafencu și care nu au evlavie față de sfinții închisorilor arată că au o credință îndoielnică. Dacă Îl iubești pe Hristos, îi iubești și pe robii Săi. Dacă nu îi iubești pe robii și prietenii Săi, pe sfinți, arăți că nu Îl iubești nici pe El. Sfântul Ioan Damaschin a spus că cine nu se închină icoanei lui Hristos în viața aceasta nu Îi va vedea fața în viața cealaltă. Cuvântul său poate fi aplicat și cinstirii sfinților – cine nu se închină sfinților în viața aceasta, nu Îl va vedea în viața viitoare pe Hristosul care a fost viu în inimile lor. A nu-i cinsti pe sfinții ultimei prigoane nu înseamnă, de fapt, decât o lipsă de evlavie față de soborul tuturor sfinților și, implicit, față de Hristos. E adevărat că diavolul a stârnit și stârnește din ce în ce mai multă confuzie în privința cultului sfinților închisorilor. Așa cum creștinii au fost acuzați oarecând că beau sânge de copii la slujbele lor (sau că au dat foc Romei), tot așa

astăzi creștinii sunt acuzați că cinstesc sfinți vinovați de crime împotriva umanității. S-au schimbat doar refrenele, autorul este același. Trăim vremuri în care se pune în discuție în plan politic pedepsirea celor care îi cinstesc pe sfinții închisorilor, acuzându-i de propagandă fascistă și altele asemenea. Sfinții închisorilor au fost pilde de iubire jertfelnică nu doar pentru cei de aproape ai lor, ci și chiar pentru prizonierii lor. De aceea, blocarea cultului lor este doar un atac la adresa Bisericii lui Hristos. Nu trebuie să ne fie teamă să-i cinstim pe noii mucenici și mărturisitori. Dacă îi iubim, trebuie să fim gata să și pătimim pentru cinstea de a-i avea ocrotitori. Tradiția Bisericii ne învață că ei sunt sfinți din clipa morții lor și, după cum scria Sfântul Nicodim Aghioritul, minunile săvârșite de ei sunt „inutile” – în sensul că cea mai mare minune a lor a fost tocmai moartea pentru Hristos, nefiind nevoie de o altă minune pentru adevărarea sfințeniei lor sau pentru canonizare. Unii spun că este greșit faptul că li s-au pictat icoane și li s-au alcătuit acatiste înainte de canonizare. Dar marea majoritate a sfinților canonizați în secolul XX au avut, încă dinainte de canonizare, icoane și acatiste. (De exemplu, acatistul de la canonizarea Sfântului Ioan Maximovici, din anul 1994, fusese alcătuit de părintele Sera-

fim Rose, care trecuse la Domnul încă din anul 1982.) Sfinții au făcut o mulțime de minuni în viețile creștinilor care i-au cinstit înainte de canonizarea lor. Alții spun că trebuie să treacă un număr mare de ani de la moarte până la trecerea în Sinaxare, dar nici acest argument nu stă în picioare (Sfântul Ioan Iacob Hozevitul a trecut la Domnul în anul 1960, și în anul 1992 a fost canonizat - iar pentru canonizarea unui sfânt este nevoie de o cercetare mult mai amplă decât în cazul unui cuvios). Biserica nu are niciun motiv și nu poate să se opună recunoașterii sfințeniei noilor mucenici. Faptul că unii clerici îi prigonesc încă pe sfinții închisorilor nu arată decât măsura duhovniciei lor, și nicidecum nu impietează asupra valorii jertfei acestora. Sfinții închisorilor așteaptă să fie canonizați. Când s-au făcut săpături la Târgu Ocna pentru aflarea moaștelor lui Valeriu Gafencu, acesta s-a arătat în vis unui angajat de la primărie și i-a spus: „Mai săpați, că mă veți găsi.” În măsura în care românii dreptcredincioși îl vor cinsti pe Valeriu Gafencu, Dumnezeu îi va învrednici să se bucure și de cinstirea sfințelor sale moaște. Iar dacă îl vor uita sau ignora, se vor lipsi, singuri, de o mare binecuvântare...

ACATISTUL NOULUI MUCENIC VALERIU GAFENCU, SFÂNTUL ÎNCHISORILOR

Condacul 1:

Pe cel ce plinind cuvântul Evangheliei a strălucit, luminând ca o candelă din care s-au aprins mănunchiuri de lumânări în întunericul temnițelor, veniți, iubitorilor de nevoie, să îl cinstim ca pe un dascăl al jertfelniciei, al răbdării și al iubirii aducătoare de roadă, și să îi cântăm: Bucură-te, multpătimitorul Valeriu, întărire a celor prigoniți pentru Hristos!

Icosul 1:

A ajuns până la noi propovăduirea ta, alesule mărturisitor: „Vă cheamă Domnul slavei la lumină, vă cheamă mucenicii-n veșnicii; fortificați Biserica creștină cu pietre vii, zidite-n temelii.” Și, vrând a urma îndemnului tău, ne rugăm ție să fii grabnic apărător al nostru, ca să îți putem cânta într-un glas:

Bucură-te, cunună a Bisericii și comoară a neamului românesc;

Bucură-te, că ești bucurie a credincioșilor și dar dumnezeiesc;

Bucură-te, nou apostol care în temnițe ai propovăduit dreapta credință;

Bucură-te, că harismele tale le-ai ascuns sub veșmânt de umilință;

Bucură-te, rudenie a mucenicilor din primele veacuri creștine;

Bucură-te, că pământul Basarabiei se slăvește prin tine;

Bucură-te, că din anii copilăriei ai stat sub cereasca binecuvântare;

Bucură-te, că spre slujirea Domnului și a aproapelui ai avut chemare;

Bucură-te, că tinerețea ta a fost pecețluită de feciorie și jertfelnicie;

Bucură-te, că, luptându-te cu ispitele, ai fost iubitor de curăție;

Bucură-te, că din curajul tatălui tău ai învățat să stai tare în neazuri;

Bucură-te, că nu te-ai temut nici de moarte, nici de chinuri;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu, întărire a celor prizoniți pentru Hristos!

Condacul al 2-lea:

Având mare cinstire față de Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, nu te-ai sfiit a spune altora: „Maica Domnului îmi împlinește rugăciunile”, pentru a spori în ei nădejdea în ocrotirea sa cerească. Iar ea, arătându-ți-se în temniță în chip minunat,

a răspuns evlaviei tale, zicându-ți: „Eu sunt dragostea ta! Să nu te temi! Să nu te îndoiești! Biruința va fi a Fiului meu!”. Pentru aceasta noi, văzând cum Dumnezeu a rânduit să fii întărit pentru a-ți duce crucea fără cârtire, Îi cântăm: Aliluia!

Icosul al 2-lea:

Ai văzut-o pe Preacurata Fecioară, nădejdea celor deznădăjduiți și bucuria celor întristați, dând mărturie că Hristos a sfințit închisoarea în care ai pățimit pentru El împreună cu alți mucenici, mirenii, monahi sau preoți, pentru ca din jertfa voastră să ia pildă cei de acum și cei ce vor veni după noi. Cuvintele ei sfinte alungă de la noi orice îndoială în sfințenia ta, și pentru aceasta te lăudăm așa:

Bucură-te, că, fiind ocrotit de Maica Domnului, temnița în chilie o ai schimbat;

Bucură-te, a jertfelniciei mireasmă pe care Dumnezeu în lume o a împrăștiat;

Bucură-te, tânăr care ai căutat iubirea cea netrecătoare;

Bucură-te, că virtuțile tale străluceau în fața celorlalți ca un soare;

Bucură-te, că Preacurata Fecioară pe calea curăției te-a călăuzit;

Bucură-te, că sub sfântul ei acoperământ viață cuvioasă ai trăit;

Bucură-te, încredințarea celor ce aleg
calea fecioriei;

Bucură-te, mlădiță a smereniei și
floare a bucuriei;

Bucură-te, că i-ai cinstit pe sfinți și în
soborul lor ai intrat;

Bucură-te, chivot peste care Duhul
Sfânt S-a revărsat;

Bucură-te, că, plângându-ți păcatele,
ai cunoscut al umilinței fior;

Bucură-te, că flacăra inimii tale a fost
aprinsă de cerescul dor;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu,
întărire a celor prizoniți pentru Hristos!

Condacul al 3-lea:

Învățător înțelept te-ai arătat, zicând
că „orice bucurie adevărată se câștigă cu
preț de jertfă; orice cetate se cucerește cu
bărbăție, cu credință, cu îndrăzneală, cu
încredere în misiunea dată de Dumnezeu
și mai ales cu rugăciune.” Pentru care noi,
hrănindu-ne cu învățăturile tale, Îi cân-
tăm lui Dumnezeu, Celui ce te-a înțelep-
țit: Aliluia!

Icosul al 3-lea:

Filă de Filocalie scrisă cu sânge și
dascăl iscusit al rugăciunii lui Iisus ai
fost, mucenice, arătându-te urmaș tainic

al marilor Părinți din vechime. Ai aflat pacea inimii și i-ai încurajat și pe alții să o caute, zicând: „în luptă cu puterile întunericului, cu gândul la Dumnezeu, mi-am găsit pacea în rugăciune”. Iar noi, vrând să mergem pe drumul pe care ai mers și tu, îți zicem:

Bucură-te, că, prin rugăciunea lui Iisus, inima ta a devenit altar;

Bucură-te, că, rugându-te neîncetat, sufletul tău s-a umplut de har;

Bucură-te, că, rugându-te Sfântului Arhangel Mihail, înger în trup ai devenit;

Bucură-te, că de frumusețile împărăției cerurilor sufletul tău a fost rănit;

Bucură-te, binecuvântare pentru cei împreună-pătimitori cu tine;

Bucură-te, pururea îndemnătorule spre facerea de bine;

Bucură-te, rugătorule pentru cei ce voiau să se mântuiască;

Bucură-te, că de râvna nemăsurată îi sfătuiai să se ferească;

Bucură-te, că cei ce te cinstesc se minunează de viețuirea ta;

Bucură-te, că împreună cu cetele îngerești încep a te lăuda;

Bucură-te, rug aprins de Dumnezeu cel viu în pustia temniței;

Bucură-te, că, prin rugăciunile tale,
scăpăm de patima desfrâului și a mâniei;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu,
întărire a celor prigoniți pentru Hristos!

Condacul al 4-lea:

Pentru nevoințele, pătimirile și rugăciunile tale ai primit harisma vederii cu duhul, de care lucru s-au bucurat cei ce sufereau împreună cu tine. Și unuia dintre aceștia i-ai proorocit: „Va veni un moment în viața ta când inima ta va cânta singură rugăciunea”, iar el, la împlinirea cuvintelor tale, I-a cântat lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 4-lea:

Zăcând pe patul de suferință, în noaptea Sfințelor Paști, ai văzut prin darul lui Dumnezeu la depărtare pe credincioșii care veneau de la schit după slujbă, coborând cu lumânările aprinse. Prin care minune cei închiși cu tine au înțeles măsura sporirii tale, că lanțurile și zidurile temniței nu puteau închide sufletul tău curat. Și pentru aceasta te laudăm, zicând:

Bucură-te, că Duhul Sfânt în inima ta s-a sălășluit;

Bucură-te, că Dumnezeu de mari daruri te-a învrednicit;

Bucură-te, că multe din cele viitoare
dinainte le-ai cunoscut;

Bucură-te, că ziua trecerii tale la
Domnul mai înainte o ai știut;

Bucură-te, că cel căruia i-ai destăinu-
it această taină de sporirea ta s-a încre-
dințat;

Bucură-te, că la împlinirea prooroci-
rii mărturie despre sfințenia ta a dat;

Bucură-te, că vestea despre harismele
tale în temniță s-a răspândit;

Bucură-te, că, fugind de patima mân-
driei, talanții primiți de sus i-ai înmulțit;

Bucură-te, că, prin darul primit de la
Domnul, celor ce se roagă ție le vii în
ajutor;

Bucură-te, că cei ce îți cer cele de
folos cunosc că ești de minuni făcător;

Bucură-te, că, lepădându-te de bucu-
riile lumești, ai primit harisme cerești;

Bucură-te, că acum împreună cu în-
gerii pe Dumnezeu Îl preamărești;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu,
întărire a celor prigonți pentru Hristos!

Condacul al 5-lea:

Celor care te îndemnau, în ultimele
zile ale vieții tale sfinte, să-ți cruți puțină
vlagă care-ți rămăsese și să vorbești cât
mai puțin, le-ai cerut: „Nu-mi luați aceas-

tă bucurie, căci pentru a-L mărturisi pe Hristos trăiesc; și, de trăiesc, prin mila Lui trăiesc, și, fără să vă arăt dragostea pe care v-o port, nu ar mai avea rost să trăiesc”. Și noi, văzând în tine icoana iubirii celei nefățarnice, Îl laudăm pe Dumnezeu, Cel ce a pus în inima ta această virtute de mare preț, cântându-I: Aliluia!

Icosul al 5-lea:

Ai fost pildă pentru cei închiși împreună cu tine, smerindu-te și punând binele aproapelui înaintea binelui tău. Ai iubit învățăturile Sfintei Scripturi și ți-ai modelat viața după cuvintele lui Hristos, jertfindu-te pentru aproapele tău și urcând pe scara virtuților, și pentru aceasta te laudăm:

Bucură-te, că, dăruind altora, de la Dumnezeu înmulțit ai dobândit;

Bucură-te, că, dând haina de pe tine celui lipsit, lui Hristos I-ai dăruit;

Bucură-te, că precum cei doi bani ai văduvei pomana ta s-a socotit;

Bucură-te, că cei care au aflat de fapta iubirii tale s-au umilit;

Bucură-te, dătătorule de bună voie, care ai primit răsplata dumnezeiască;

Bucură-te, arătătorule al drumului spre împărăția cerească;

Bucură-te, că, urmând cuvântului Evangheliei, te-ai arătat chip al milosteniei;

Bucură-te, că, rușinându-ne de faptele tale, fugim de patima lăcomiei;

Bucură-te, ostaș al lui Hristos, care pentru dragostea Lui te-ai jertfit;

Bucură-te, sfinte mucenice, că fapta ta în inimile noastre a odrăslit;

Bucură-te, că, prin rugăciunile tale, inimile noastre împietrite ca ceara se topesc;

Bucură-te, că spre facerea de bine chiar și cei tari de cerbice se sânguiesc;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu, întărire a celor prizoniți pentru Hristos!

Condacul al 6-lea:

Am auzit sfătuirea ta plină de înțelepciune: „În toate împrejurările roagă-te lui Dumnezeu să se împlinească voia Lui.” Și, vrând să aflăm și să facem voia dumnezeiască, lepădându-ne de voia noastră și ferindu-ne de ispitele celui viclean, Îi cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 6-lea:

Nou Iov fiind, sfinte, cu multă răbdare ai purtat crucea bolii, arătându-ne și nouă cum trebuie să primim încercările care vin asupra noastră. Din îngăduința

lui Dumnezeu ai răbdat chinuri muceni-
cești când doctorul a tăiat trupul tău fără
ca leacul amorțitor să-și fi făcut lucrarea,
de care lucru uimindu-ne, îți cântăm:

Bucură-te, că, răbdând dureri înfrico-
șătoare, ai cugetat la Cel răstignit;

Bucură-te, că diavolul deznădejzii să
te îngenuncheze nu a reușit;

Bucură-te, leac trimis de Dumnezeu
trupului de boală apăsător;

Bucură-te, liman al celor îngreuiți
de boli de nevindecător;

Bucură-te, că de la bolnavii care se
roagă ție nerăbdarea o izgonești;

Bucură-te, că pe cei ce îi îngrijesc pe
bolnavi îi răsplătești;

Bucură-te, nou doctor fără de arginți
care prin rugăciune dai tămăduire;

Bucură-te, că ești diavolilor prigoni-
tor și celor îndrăciți izbăvire;

Bucură-te, că de voia noastră ne-ai
sfătuit să ne lepădăm;

Bucură-te, că voia Domnului ne-ai
cerut să o îmbrățișăm;

Bucură-te, că ne îndemni să părăsim
toată grija cea lumească;

Bucură-te, că ne întărești să facem
voia dumnezeiască;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu,
întărire a celor prizoniți pentru Hristos!

Condacul al 7-lea:

„Sfârșitul vieții mele este o ultimă mărturisire ortodoxă. M-aș bucura mult să reveniți la Biserica cea adevărată”, i-ai zis de pe patul de moarte doctorului înșelată de învățăturile ereticului Luther și te-ai rugat pentru venirea sa în Biserica dreptslăvitore. Voind a ne împărtăși din râvna ta pentru mântuirea celor ce stau departe de Adevăr, Îi cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 7-lea:

„Cine crede fără a fi și un misionar, acela n-a cunoscut frumusețea credinței” – ai spus, mucenice, aprinzând în noi focul mărturisirii lui Hristos. Și ai întărit prin faptele tale aceste cuvinte, căci te-ai jertfit din iubire pentru un pastor evreu, rugându-te ca el să devină fiu al Sfintei Biserici și dăruindu-i lui medicamentele care ți-ar fi putut salva viața trupească. Pentru această iubire fără de margini îți cântăm:

Bucură-te, că în țarina Domnului ai fost neobosit lucrător;

Bucură-te, că în întunericul temniței ai fost luminător;

Bucură-te, cel ce pastorului evreu i-ai arătat iubire mucenicească;

Bucură-te, că jertfa ta în sufletele noastre a început să rodească;

Bucură-te, păzitor viteaz al predaniilor bisericești;

Bucură-te, cel ce învățăturilor neortodoxe te împotrivești;

Bucură-te, că, iubindu-i pe eretici, ai defăimat noianul rătăcirilor;

Bucură-te, că fără teamă ai vădit felurimea minciunilor lor;

Bucură-te, că, ascultându-te pe tine, unii oameni de păcatele lor s-au pocăit;

Bucură-te, că, după ce au crezut propovăduirii tale, în nădejdea Învierii au adormit;

Bucură-te, că de osândă și de chinurile veșnice s-au izbăvit;

Bucură-te, că înaintea lui Dumnezeu despre faptele tale cele bune au mărturisit;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu, întărire a celor prizoniți pentru Hristos!

Condacul al 8-lea:

Valurile vieții ne aruncă în vârtoarea patimilor, neînfricatule mărturisitor, și ne este mai ușor să alegem calea cea largă, spre care ne cheamă necuratul diavol. Dar păstrăm în inimile noastre cuvântul tău: „Trebuie să înfrunți păcatul până la

sânge. Așa te naști din nou. Nu există cale de compromis”, și ducând lupta cea bună Îi cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 8-lea:

„Cum vei putea rezista la marile încercări la care suntem supuși, dacă nu poți rezista ispitei fumatului?”, l-ai întrebat pe tânărul care nu-și dădea seama că prin patima sa îndepărta de la el harul dumnezeiesc; și acesta, smerindu-se în fața muștrării tale, nu numai că și-a înțeles greșeala, ci și-a schimbat întreaga viață. Iar noi, luând aminte la îndreptarea lui și rugându-ne ție să ne ajuți să ne izbăvim de toate patimile, te laudăm așa:

Bucură-te, că cei ce te cinstesc mintea de gândurile cele rele și-o păzesc;

Bucură-te, că, lepădând înțelepciunea acestui veac, se sfințesc;

Bucură-te, că, scriind pentru noi îndreptarul de spovedanie, ai vădit hățișul păcatelor;

Bucură-te, cel ce ești stavilă în fața patimilor și a poftelor;

Bucură-te, că, pentru a ne scăpa de povara păcatelor, la scaunul spovedaniei ne-ai îndrumat;

Bucură-te, că pe oameni să facă ascultare de duhovnic i-ai îndemnat;

Bucură-te, că de împărtășirea cu nevrednicie cu Sfintele Taine ne ferești;

Bucură-te, că furtuna patimilor noastre prin rugăciune o potolești;

Bucură-te, cel ce în vremuri de desfrâu ai fost pildă de curăție;

Bucură-te, că, nelegându-te de bogățiile lumești, ai fost iubitor de sărăcie;

Bucură-te, cel ce, fără să fii monah, ai ținut voturile monahicești;

Bucură-te, că, ajungând la sfințenie, spre sfințenie ne călăuzești;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu, întărire a celor prizoniți pentru Hristos!

Condacul al 9-lea:

Vrând să ne trezești din amorțeala care ne-a cuprins, robule al lui Dumnezeu, ai scris că „păcatul este a doua răstignire adusă Mântuitorului; acum Îl scuipe în față cei ce sunt botezați, acum cununa de spini I-o pun cei ce se numesc creștini, acum Îi dau palme, acum Îi bat piroanele, acum Îl împung cu sulița cei pentru care a suferit batjocoriri și bătăi și pentru care Și-a dat sângele pe Golgota”. Ca să fim feriți de o astfel de cădere, Îi cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 9-lea:

„Creștinii nu pot primi pacea ispiti-toare a Satanei, creștinii nu vor primi de-cât pacea lui Hristos, oricât de multe sa-crificii li se vor cere”, răsuna în temnițe cuvântul tău, precum al Botezătorului în pustie. O, mucenice, vom ști oare să pri-mim cuvântul tău, când Irozii vremurilor noastre ne vor cere să primim pacea cea mincinoasă, prin lepădarea de Hristos? Pentru ca să rămânem tari la vreme de încercare, ne rugăm ție:

Bucură-te, că pentru pacea cea după Dumnezeu te-ai nevoit;

Bucură-te, că liniștea ta și pe paznicii temniței i-a împlânzit;

Bucură-te, sabie a cuvântului mus-trătoare a fărădelegilor;

Bucură-te, adevăr, care împrăștie no-rii minciunilor;

Bucură-te, mângâiere în vremurile de tulburare;

Bucură-te, a fățarniciei pierzătoare de suflet certare;

Bucură-te, dreptar de viețuire a mire-nilor;

Bucură-te, veghetor tainic al mă-năstirilor;

Bucură-te, al preoților ajutor în propovăduire;

Bucură-te, a ierarhilor râvnitori sprijinire;

Bucură-te, cărare spre Răsăritul răsăriturilor;

Bucură-te, făclie a iubitorilor de Adevăr și ucenic al Adevărului;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu, întărire a celor prizoniți pentru Hristos!

Condacul al 10-lea:

„Sunt fericit că mor pentru Hristos. Totul e o minune. În măsura în care mi se va îngădui, de acolo de unde mă voi afla mă voi ruga pentru voi și voi fi alături de voi”, ai spus în ultima zi a vieții tale, mărturisind grija ta pentru cei apropiați ție. Iar noi, cugetând la slăvitul tău sfârșit, Îi cântăm Celui ce te-a chemat în Împărăția Sa: Aliluia!

Icosul al 10-lea:

Fiind prigonit pentru Hristos, ai mărturisit că îl simți ca prieten al tău pe fiecare suflet care se gândește la tine cu iubire creștinească. Oare iubirea și cinstirea noastră nu le vei primi? Îndrăznind, ne rugăm ție, sfinte, cerându-ți să primești și puținele noastre laude:

Bucură-te, că sufletul tău de frumusețile veșnice se desfătează;

Bucură-te, prieten al celor care pove-
țele tale le urmează;

Bucură-te, cel ce împreună cu cetele
sfinților te rogi pentru noi;

Bucură-te, că, prin rugăciunile tale,
ne izbăvim din nevoi;

Bucură-te, că în temniță pe cei șovăi-
tori în credință i-ai întărit;

Bucură-te, că pe cei îndărătnici prin
răbdare i-ai biruit;

Bucură-te, cel ce nu te-ai scârbit când
pe nedrept ai fost defăimat;

Bucură-te, cel ce în fața prigonitorilor
îndrăzneală ai arătat;

Bucură-te, că, încă în trup fiind, ai
pregustat veșnica fericire;

Bucură-te, că, văzând sporirea ta, cei-
lalți s-au umplut de uimire;

Bucură-te, sămânță a sfințeniei sădi-
tă pe al temniței pământ;

Bucură-te, slujitor credincios al Nou-
lui Legământ;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu,
întărire a celor prigoniți pentru Hristos!

Condacul al 11-lea:

S-a adevărit cuvântul tău, sfinte, că
„moartea pentru Hristos aduce fericirea
vieții veșnice”. Căci, părăsind tu această
lume, unul dintre cei cu care împreună ai

pătimit te-a văzut în vis urcând la cer pe un tron luminat, și aflând apoi de trecerea ta la Domnul, I-a cântat Iubitorului de oameni: Aliluia!

Icosul al 11-lea:

„Aici va fi într-o zi loc de pelerinaj”, a proorocit Cuviosul Gherasim, cerându-ți să te rogi pentru el. Și de la acest slăvit mărturisitor, care de la stăreția Tismanei a ajuns în temnița de la Târgu Ocna, fiindu-ți frate de suferință, învățându-ne a-ți cere să te rogi și pentru noi, zicem către tine:

Bucură-te, cel ce cu dreptate sfânt al închisorilor ai fost numit;

Bucură-te, că, prin sfințenia ta, marilor mucenici te-ai asemuit;

Bucură-te, că mulțimea pelerinilor care vin la Târgu Ocna a sporit;

Bucură-te, că profeția Cuviosului Gherasim despre temnița aceasta s-a împlinit;

Bucură-te, că, împreună cu noii mărturisitori din toată lumea, pe Hristos Îl slăvești;

Bucură-te, că de tine se bucură soborul mucenicilor din temnițele românești;

Bucură-te, că pe noii mucenici ne-ai îndemnat să-i cinstim;

Bucură-te, că, urmând povața ta, mult folos agonisim;

Bucură-te, că prin rugăciune nerăbdarea celor închiși cu tine în răbdare s-a schimbat;

Bucură-te, că pe aceștia, precum Sfântul Dimitrie pe Nestor, i-ai binecuvântat;

Bucură-te, că împreună cu tine răsplata cea cerească o au primit;

Bucură-te, că, întărindu-se în credință, Adevărul cel veșnic L-au mărturisit;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu, întărire a celor prizoniți pentru Hristos!

Condacul al 12-lea:

Femeii care și-a riscat viața, venind la tine pe ascuns într-o noapte, i-ai cerut: „Vă rog să mărturisiți oamenilor și familiei mele dragi că am crezut până la sfârșit, că sunt împăcat, că-mi dau viața pentru Hristos și pentru semenii”. Și noi, luând îndrăzneala de a mărturisi oamenilor despre pătimirile tale mucenicești, Îi cântăm lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 12-lea:

Sfinte Mucenice Valeriu, încredințați fiind de sfințenia ta, ne rugăm lui Dumnezeu ca prin rugăciunile tale să ne dea

putere să punem început bun mântuirii noastre. Credem că tu te rogi pentru tot omul ce aleargă la tine cu nădejde, și pentru aceasta îți cântăm:

Bucură-te, crin ales între florile muceniciei;

Bucură-te, că de la tristețe ai ajuns în împărăția bucuriei;

Bucură-te, pentru vremurile de pe urmă far strălucitor;

Bucură-te, mijlocitor pentru noi în fața Dreptului Judecător;

Bucură-te, mângâiere cerească celor aflați în focul ispitelor;

Bucură-te, că vădești și rușinezi degrabă lucrarea diavolilor;

Bucură-te, pavază tare la vreme de prigoană a creștinilor;

Bucură-te, cel ce ne îndemni să mergem pe urmele mucenicilor;

Bucură-te, roadă a Evangheliei răsărită în neamul românesc;

Bucură-te, că dreptslăvitorii de alte neamuri cu evlavie te cinstesc;

Bucură-te, că lauda ta în toată Biserica se vestește;

Bucură-te, că prin tine Hristos Se preamărește;

Bucură-te, multpătimitorul Valeriu, întărire a celor prigoșiți pentru Hristos!

Condacul al 13-lea:

O, Sfinte Valeriu, cunună a mucenicilor români din prigoana celui de-al douăzecilea veac, fii apărătorul nostru ceresc! Vezi, sfinte, cursele diavolului cele amăgitoare, vezi patimile care ne împresoară, vezi neputința sufletelor noastre. Dar vezi și nădejdea noastră în ajutorul cel de sus și vino și scoate-ne din focul încercărilor, ca ajungând în împărăția cea cerească să Îi cântăm împreună cu tine Dumnezeuului celui viu: Aliluia!

(Acest Condac se zice de trei ori. Apoi se zice Icosul întâi: *A ajuns până la noi propovăduirea ta...* și Condacul întâi: *Pe cel ce plinind cuvântul Evangheliei...*)

Apoi se citește această

Rugăciune

Sfinte Valeriu, noule mărturisitor al credinței în Hristos, la tine alergăm ca la un grabnic ajutor al tuturor celor ce se roagă ție. Vezi, sfinte, durerile noastre, vezi neputințele noastre, vezi puținătatea credinței noastre și nu te scârbi de lenevia și nimicnicia noastră.

Ne rugăm ție, sfinte, grăbește de ne ajută cu neîncetatele și sfintele tale rugăciuni și ne sprijinește pe noi. Știm că ai pățimit grele prigoniri pentru dragostea lui Hristos, dar prin răbdarea lor ai aflat dar de la Dumnezeu și astăzi viețuiești în lumina raiului. Faptele tale binecuvântate ne-au făcut să te chemăm în ajutor. Suntem încredințați că pe toți cei ce aleargă la tine cerând cu credință ajutor, nu-i treci cu vederea.

Ridică-ne din groapa fricii, în care ne-a aruncat vrăjmașul diavol, ridică-ne pe calea mărturisirii credinței în Dumnezeu cel adevărat. Fii nouă pildă, fii nouă îndrumător, că iscusite sunt cursele vrăjmașului și nu ne pricepem să ne ferim de ele. Roagă-te să fim feriți de înșelare și să primim de la Dumnezeu darul dreptei socoteli. Pe cei căzuți în păcate ajută-i prin rugăciunile tale să se pocăiască, așa cum i-ai ajutat prin cuvânt pe păcătoșii pe care i-ai întâlnit în temnițele prin care ai trecut.

Roagă-te, sfinte mucenice, pentru duhovnicii noștri, să ne călăuzească pe calea cea dreaptă. Roagă-te pentru toți preoții și diaconii, să le dea Dumnezeu curajul de a semăna cuvântul Evangheliei acolo unde trebuie. Roagă-te pentru ie-

rarhii ortodocși, să păstorească turma cu frică de Dumnezeu, fără a se teme de mairii lumii acesteia. Ai grijă, Sfinte Valeriu, de toți monahii și de toate monahiile, fiindu-le sprijinitor și ocrotitor, ca avându-te pe tine împreună rugător să sporească în nevoință și virtute.

Ai grijă, sfinte, de toți cei prigonii pentru Hristos, să rabde cu răbdare mucenicească, fără să cârtească. Și ai grijă și de prigonitorii lor, rugându-te pentru ei, așa cum te-ai rugat și pentru cei ce te-au prigonit pe tine.

Întărește-ne, sfinte, în lupta pe care o ducem pentru mântuirea noastră, ca mulțumindu-ți ție să lăudăm și să binecuvântăm și să slăvim întru-tot-lăudatul și preaputernicul nume al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciune către noii mucenici și mărturisitori

Sfinților noi mucenici și mărturisitori, rugați-vă lui Dumnezeu pentru noi în aceste vremuri de grea încercare. Aveți grijă de tot clerul și de tot poporul binecredincios. Nu îngăduiți ca dușmanul mântu-

irii noastre să cotopească pământul sufletelor noastre, prin rătăcirii și patimi de tot felul. Ajutați-ne să punem, iară și iară, început bun mântuirii noastre.

Fiți călăuzitori ai noștri pe calea mântuirii, povățuindu-ne prin părinții noștri duhovnici. Fiți sprijinitori ai celor care vor să lepede înțelepciunea acestei lumi și să dobândească înțelepciunea cea adevărată. Fiți întăritori ai celor care, din pricina fricii, se feresc să dea mărturia cea bună. Ridicați-i pe cei căzuți în groapa păcatelor. Celor bolnavi ușurați-le suferințele, celor necăjiți dați-le cele de trebuință.

Voi, care ați răbdat foamea, și setea, și frigul, și arșița, și golătatea, ați primit de la Dumnezeu darul de a-i mângâia pe cei aflați în nevoi de tot felul. Vrem să vedem lucrarea voastră în viețile noastre, vrem să fim martori ai mijlocirii voastre minunate. Îmblânziți-i pe cei care și acum vă prigonesc, potoliți-i pe cei care și acum vă defaimă. Rugați-vă lui Dumnezeu să răspândească în tot locul mărturia despre pătimirea și sfințenia voastră. Dați-ne putere, sfinților, să mergem pe urmele voastre, ca să fim cu adevărat urmașii rugăciunilor voastre.

Ajutați-ne să zugrăvim în inimile noastre icoanele voastre, și să vă lăudăm

până în ceasul din urmă al vieții noastre, slăvindu-L pe Dumnezeu cel în Treime lăudat, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, acum și pururea, și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciune pentru proslăvirea noilor mucenici

Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce i-ai păzit pe cei trei tineri și pe Daniel în cuptorul cel de foc, Cel ce i-ai întărit pe mărturisitorii ultimei prigoane să dea mărturia cea bună în fața prigonitorilor, primește de la noi această puțină rugăciune. Sădește, Hristoase Dumnezeule, jertfa lor ca o sămânță pe pământul inimii noastre. Să fie această sămânță aducătoare de roadă bună, să ne fie nouă spre început bun mântuirii și dătătoare de curajul mărturisirii adevărului în fața celor care îl batjocoresc. Fă, Doamne, ca pilda lor să nu fie dată uitării, ci din ea să se hrănească fiii Bisericii celei dreptslăvitoare. Fă ca virtuțile și jertfa lor să mustre lenevia și negrija noastră, și să primim această mustrare spre îndreptarea noastră.

Cerut-a oarecând Sfânta Maria Magdalena trupul Tău, zicând Grădinarului:

„Doamne, spune-mi unde L-ai pus, și eu Îl voi lua”. Tot așa noi cădem înaintea Ta, rugându-ne Ție cu nădejdea că ne vei ierta îndrăzneala și nu vei trece cu vederea cererea noastră: „Doamne, arată-ne nouă locurile în care se află sfintele moaște ale mărturisitorilor Tăi, ca, aflându-le, să le cinstim cu evlavie”. Și, dacă din pricina păcatelor noastre nu am fost vrednici să ne închinăm lor, ne rugăm Ție cu zdrobire de inimă, Doamne, să nu lași sfintele moaște ale robilor Tăi să zacă în uitare, ci scoate-le la lumină, pentru a primi închinarea cuvenită.

Ca, închinându-ne cu evlavie, să ne putem bucura și de cinstirea lor în Biserica Ta, după cum li se cuvine, împreună cu a cetelor de sfinți mucenici și mucenice. Și împreună cu ei să Îți aducem slavă, cinste și închinăciune Ție, Dumnezeuului cel în Treime lăudat, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cuprins

În loc de prefață:

Părintele Arsenie Papacioc:

„Aici a fost Biserica – în temniță” 5

În loc de introducere: 12

Lângă Valeriu Gafencu 24

Anexe:

Ne vorbește Valeriu Gafencu..... 100

Valeriu Gafencu – un erou al
credinței, al Bisericii, al neamului..... 104

„Cred și mărturisesc că Gafencu
este un sfânt...” 115

Părintele Justin Pârvu:

Despre canonizarea sfinților închisorilor... 121

Nota editorului 127

Acatistul Noului Mucenic

Valeriu Gafencu, sfântul închisorilor 131

Din cărțile Editurii Areopag:

*** – *Viața, minunile și acatistul părintelui Ilie Lăcătușu*

*** – *Mărturisitorii din închisorile comuniste – Minuni. Mărturii. Repere*

*** – *Din temnițe spre Sinaxare*

*** – *Viața Părintelui Arsenie Papacioc – Testament*

Părintele Adrian Făgețeanu – *Viața mea. Mărturia mea*

Sergiu Ciocârlan – *România furată – Raportul comisarului european Samuel Scheib*

Sergiu Ciocârlan – *Fără frică – Despre curajul mărturisirii lui Hristos*

Sergiu Ciocârlan – *Jertfa unui preot mucenic – Miercurea patimilor*

Sfântul Petru Movilă – *Proloagele de la Pe-cerska*

Ada Mihaela Calciu – *Am văzut Raiul*

Părintele Justus Brousalis – *Despre alegerea duhovnicului*

*** – *Viața și minunile Sfântului Alexie de la Goloseev (1840- †1917)*

*** – *Viața Cuviosului Teofil Rossoha*

*** – *Pilde și învățături pentru copiii creștini*

*** – *Minunile Sfântului Efrem cel Nou prin icoana sa izvorătoare de mir*

*** – *Minunile Sfântului Nectarie din Eghina românească*

*** – *Spovedania unui monah de la Muntele Athos*

Părintele Damaschin Grigoriatul – *Minunile. Mărturie a drepte credințe*

*** – *Sfântul Nectarie – Minuni în România*

Recomandare Editura Areopag:

Nu știu să existe o carte care să te ajute să înțelegi mai bine cum să te raportezi la problemele contemporane cu care se confruntă creștinii din România. Sub forma unui roman, care are în fundal o sensibilă poveste de dragoste, Sergiu Ciocârlan reușește să strige cu glas puternic multe lucruri despre care de obicei se vorbește în șoaptă...

Editorul